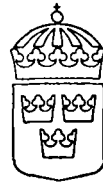

Regeringens proposition

1985/86: 161

om Sveriges tillträde till Haagkonventionen
den 25 oktober 1980 om internationell
rättshjälp

Prop.
1985/86: 161

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokoll¹et den 20 mars 1986.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Sten Wickbom

Propositionens huvudsakliga innehåll

Inom Haagkonferensen för internationell privaträtt har utarbetats en konvention om internationell rättshjälp. Konventionen är slutsteget i en modernisering av 1905 och 1954 års Haagkonventioner angående vissa till civilprocessen hörande ämnen. I propositionen förordas att Sverige tillträder konventionen om internationell rättshjälp med visst förbehåll.

För att göra det möjligt för Sverige att ansluta sig till konventionen föreslås ändringar i rättshjälplagen (1972: 429). Vidare föreslås en ny lag om verkställighet av vissa utländska beslut om rättegångskostnader, som skall ersätta nuvarande lag från år 1899 i samma ämne.

Lagändringarna och den nya lagen avses träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Lagförslagen i denna proposition har granskats av lagrådet. Propositionen innehåller därför tre huvuddelar: lagrådsremissen (s. 4), lagrådets yttrande (s. 24) och föredragande statsrådets ställningstagande till lagrådets synpunkter (s. 26).

Den som vill ta del av samtliga skäl för lagförslagen måste därför läsa alla tre delarna.

Förslag till

Lag om ändring i rättshjälpslagen (1972: 429)

Härigenom föreskrivs att 8 § rättshjälpslagen¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Allmän rättshjälp får ej beviljas

1. i angelägenhet som skall prövas eller på annat sätt behandlas utom riket, om ej den rättssökande är bosatt här och särskilda skäl föreligger för rättshjälp.

2. *den som är bosatt utom riket, om han ej är svensk medborgare eller om särskilda skäl ej föreligger för rättshjälp.*

2. *utlänningar som varken är eller tidigare varit bosatta här, om det inte finns särskilda skäl för rättshjälp.*

3. näringsidkare i angelägenhet som uppkommit i hans näringsverksamhet, om ej skäl föreligger för rättshjälp med hänsyn till verksamhetens art och begränsade omfattning, hans ekonomiska och personliga förhållanden eller omständigheterna i övrigt.

4. i fråga om anspråk som överlåtits till den rättssökande, om överlåtelserna kan antagas ha ägt rum i syfte att åstadkomma fördel vid prövning av begäran om rättshjälp.

5. för upprättande av självdeklaration, äktenskapsförord eller testamente.

6. i mål om boskillnad enligt 9 kap. 2 § giftermålsbalken.

7. om frågan om rättshjälp kan anstå till dess en annan rättslig angelägenhet, vari anspråket stöder sig på väsentligen likartad grund, har avgjorts slutligt.

8. ägaren av en fastighet eller en byggnad i angelägenhet som avser fastigheten eller byggnaden, om han har eller borde ha haft rättsskydds försäkring eller något annat liknande rättsskydd som omfattar angelägenheten.

9. den som ej har befogat intresse av att få sin sak behandlad.

I fråga om visst slag av ärenden som är talrikt förekommande och normalt av enkel beskaffenhet kan regeringen förordna att allmän rättshjälp ej skall beviljas.

Under förutsättning av ömsesidighet kan regeringen förordna att medborgare i viss främmande stat i fråga om allmän rättshjälp skall vara likställd med svensk medborgare.

Under förutsättning av ömsesidighet kan regeringen förordna att medborgare i en viss främmande stat och den som, utan att vara medborgare i den staten, är bosatt där skall vara likställd med svensk medborgare i fråga om allmän rättshjälp.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Lagen omtryckt 1983: 487.

Förslag till

Lag om verkställighet av vissa utländska beslut om rättegångskostnader.

Härigenom föreskrivs följande.

1§ I den mån det har avtalats i en överenskommelse mellan Sverige och främmande stat skall ett beslut av en utländsk domstol om skyldighet för en kärkeand eller intervenient att betala rättegångskostnader på ansökan verkställas här. Med kärkeand jämställs en målsägende som fört talan i brottmål om enskilt anspråk i anledning av brott.

2§ Ansökan om verkställighet görs hos kronofogdemyndigheten.

3§ Till ansökningsen skall fogas följande handlingar:

1. Beslutet i original eller av behörig myndighet bestyrkt kopia.
2. Bevis att beslutet har vunnit laga kraft.
3. Intyg att lagakraftbeviset har utfärdats av en behörig myndighet.

Intyget skall vara utfärdat av en svensk beskickning eller konsul eller av chefen för justitieförvaltningen i den stat där beslutet har meddelats.

Bevis och intyg som avses i första stycket 2 och 3 behöver inte ges in, om det på annat sätt styrks att beslutet har vunnit laga kraft.

I den mån det har avtalats i en överenskommelse med främmande stat behöver andra handlingar inte fogas till ansökningsen än en bestyrkt kopia av de delar av beslutet som innehåller parternas namn, deras ställning i rättegångsen och själva åläggandet, bevis att beslutet har vunnit laga kraft samt, om det har särskilt avtalats, bevis att beslutet är verkställbart i den stat där det har meddelats.

4§ Om en handling som åberopas i ärendet är skriven på ett annat språk än danska, norska eller svenska, skall en bestyrkt översättning till svenska bifogas. Av beslutet behöver endast själva åläggandet översättas.

5§ Beslut om verkställighet skall meddelas utan att parterna hörs.

Om det i en överenskommelse med främmande stat har avtalats att kostnader för översättning och bestyrkande av denna skall anses som rättegångskostnader, beslutar kronofogdemyndigheten på sökandens begäran om ersättning för kostnaderna.

6§ Det utländska beslutet och beslut som avses i 5§ andra stycket verkställs på samma sätt som en svensk domstols lagakraftägende dom, om ej högre rätt förordnar annat.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Genom lagen upphävs lagen (1899: 12 s. 9) om verkställighet i visst fall av utländsk domstols beslut.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 februari 1986

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Wickbom, Johansson, Hulterström, Lindqvist

Föredragande: statsrådet Wickbom

Lagrådsremiss med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen den 25 oktober 1980 om internationell rättshjälp

1 Inledning

Det förekommer sedan länge ett omfattande internationellt samarbete i privaträttsliga angelägenheter. En viktig roll inom detta samarbete spelar den s. k. Haag-konferensen om internationell privaträtt. Samarbetet regleras i ett flertal överenskommelser. En central plats intar de s. k. civilprocesskonventionerna – Haagkonventionen den 17 juli 1905 angående vissa till civilprocessen hörande ämnen av internationell natur (SFS 1909: 30) och Haagkonventionen den 1 mars 1954 angående vissa till civilprocessen hörande ämnen (prop. 1957: 163, UU 29, rskr. 311). 1954 års konvention ersätter 1905 års konvention i förhållande till de stater som tillträtt den. Genom civilprocesskonventionerna har de fördragsslutande länderna utfäst sig att lämna varandra bistånd i form av delgivning och utredning när det gäller rättsförhållanden av civil eller kommersiell natur. De har också utfäst sig att i princip likställa medborgare i de andra länderna med sina egna medborgare beträffande skyldighet att ställa säkerhet i rättegång, kostnadsfri rättshjälp m. m.

Till 1954 års civilprocesskonvention är förutom Sverige anslutna Belgien, Danmark, Egypten, Finland, Frankrike jämte besittningar, Israel, Italien, Japan, Jugoslavien, Libanon, Luxemburg, Marocko, Nederländerna med Nederländska Antillerna, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Schweiz, Sovjetunionen, Spanien, Surinam, Tjeckoslovakien, Turkiet, Förbundsrepubliken Tyskland, Ungern, Vatikanstaten och Österrike. I den mån dessa stater har tillträtt även 1905 års konvention gäller den alltså inte mellan staterna. Sverige är emellertid fortfarande bundet av 1905 års konvention i förhållande till Island och Tyska Demokratiska Republiken, vilka inte är anslutna till 1954 års konvention.

De båda civilprocesskonventionerna har reviderats och moderniserats. De ursprungliga bestämmelserna om delgivning har byggts på genom konventionen den 15 december 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i

mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivningskonventionen, prop. 1969: 32, UU 10, rskr. 278). Bestämmelserna om bevisupptagning har moderniserats genom konventionen den 18 mars 1970 om bevisupptagning i utlandet i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (bevisupptagningskonventionen, prop. 1974: 95, JuU 28, rskr. 297).

Under den fjortonde Haagkonferensen för internationell privaträtt har antagits ett förslag till en *konvention om internationell rättshjälp*. Konventionen, som är dagtecknad den 25 oktober 1980, är avsedd att vara slutsteget i moderniseringen av civilprocesskonventionerna. De ämnen som har återstått att revidera och som omfattas av konventionen är bl. a. rättshjälp åt enskilda personer, befrielse från skyldighet att ställa säkerhet för rättegångskostnader och verkställande av beslut som har meddelats i något av de andra länderna om skyldighet att betala sådana kostnader (exequaturprövning). I förhållande till civilprocesskonventionerna medför konventionen huvudsakligen följande nyheter.

När det gäller rättshjälp omfattar regleringen inte bara medborgare i konventionsstaterna, utan även personer som är eller har varit bosatta i de fördragsslutande länderna utan att vara medborgare i något av dem. Regleringen utsträcks till att avse även utomprocessuell allmän rättshjälp och rådgivning. För rättshjälp förutsätts inte längre att sökanden är medlös, utan även avgiftsfinansierad rättshjälp omfattas av konventionen. Ett system med centralorgan och förmedlande organ införs och vissa rutiner för rättshjälpsansökningsförfarandet införs.

I fråga om rättegångskostnader utsträcks kretsen av dem som är befriade från skyldighet att ställa säkerhet för sådana kostnader till att omfatta inte bara medborgare, utan alla som är bosatta i länderna. Utvidgningen avser såväl fysiska som juridiska personer. För att hjälpa den som ansöker om att ett beslut om rättegångskostnader skall göras verkställbart i ett annat land än processlandet införs också centralorgan och förmedlande organ samt förenklade rutiner.

Vidare skall rätt till kopia av handlingar, utdrag av offentliga register m. m. gälla inte bara för medborgare, utan för alla som är bosatta i länderna. Något krav på medlöshet uppställs inte längre och inte heller påbjuds generell avgiftsfrihet. Även i fråga om förbud mot gäldsfångelse vidgas personkretsen. Slutligen införs straffrättslig och straffprocessuell immunitet för vittnen och sakkunniga.

Konventionen om internationell rättshjälp i engelsk och fransk originaltext jämte en preliminär översättning till svenska bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*¹.

Konventionen, som ännu inte har trätt i kraft, har ratificerats av Frankrike och har undertecknats av Förbundsrepubliken Tyskland, Grekland, Luxemburg och Marocko.

¹ Bilagan har uteslutits här. Konventionen i originaltext jämte officiell svensk översättning har fogats som bilaga till regeringsprotokollet den 20 mars 1986.

2 Konventionen

2.1 Allmänt

Som nämndes inledningsvis utgör konventionen slutsteget i moderniseringen av 1905 och 1954 års civilprocesskonventioner. Den ordning som införs med centralorgan för att ta emot rättshjälpsansökningar och ansökningar om exequaturprövning är densamma som gäller i fråga om delgivningsframställningar och framställningar om bevisupptagning enligt 1965 och 1970 års konventioner. I Sverige är utrikesdepartementet centralorgan enligt dessa båda konventioner. Den nya konventionen ålägger länderna att dessutom utse förmedlande organ för att biträda de rättssökande och sända rättshjälpsansökningar och ansökningar om exequaturprövning till de andra ländernas centralorgan.

Sverige tillämpar samma system med förmedlande och mottagande organ i förhållande till länder som är anslutna till den i Strasbourg den 27 januari 1977 dagtecknade europeiska överenskommelsen om översändande av ansökningar om rättshjälp. Enligt förordningen (1977: 105) om översändande av ansökningar om rättshjälp är utrikesdepartementet förmedlande och mottagande organ. Anslutna till den europeiska konventionen är, förutom Sverige, Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Italien, Luxemburg, Norge, Storbritannien och Nordirland, Turkiet samt Österrike.

Den bestämmelse om immunitet för vittnen m. fl. som införs är väsentligen utformad efter mönster av den immunitetsbestämmelse som finns i den i Strasbourg den 20 april 1959 dagtecknade konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål, vilken också den har tillträtts av Sverige.

Konventionen om internationell rättshjälp ersätter i förhållandet mellan länder som ratificerar den art. 17–24 i 1905 års och art. 17–26 i 1954 års civilprocesskonventioner. Den har som nämndes förut hittills ratificerats av Frankrike och undertecknats av Förbundsrepubliken Tyskland, Grekland, Luxemburg och Marocko. Ytterligare ett antal länder, däribland Danmark, Finland och Norge, överväger att tillträda konventionen.

2.2. Översikt över konventionsbestämmelserna

Konventionen har sex kapitel:

- Kap. I. Rättshjälp (art. 1–13).
- Kap. II. Säkerhet för rättegångskostnader och exequaturprövning (art. 14–17).
- Kap. III. Kopia av handlingar och beslut (art. 18).
- Kap. IV. Gäldsfrångelse och immunitet (art. 19–20).
- Kap. V. Allmänna bestämmelser (art. 21–30).
- Kap. VI. Slutbestämmelser (art. 31–36).

2.2.1 Rättshjälp

Enligt de grundläggande reglerna (art. 1 och 2) är medborgare och personer som är bosatta i en kontraktsslutande stat berättigade till rättshjälp i

rättsförhållanden av civil eller kommersiell natur i varje annan kontraktslutande stat på samma villkor som där bosatta medborgare. Tanken bakom regleringen är att tillförsäkra bl. a. dem som har anställning utanför sitt hemland samma ställning som medborgarna i det land där de är bosatta. Även sedan de har återvänt till sina resp. hemländer omfattas de av regleringen i den mån det är fråga om mål och ärenden i det land där de varit bosatta och den rättsliga angelägenheten är en följd av vistelsen där. Utvidgningen av personkretsen till att avse även andra än medborgare är en nyhet i förhållande till civilprocesskonventionerna. Det bör i sammanhanget nämnas att konventionen ger rätt till reservation mot utvidgningen (art. 28 första stycket).

Frågan om rättshjälp skall avgöras enligt de regler som gäller för de egna, i landet bosatta medborgarna. Att bosättning anges förutom medborgarskap är en nyhet i förhållande till civilprocesskonventionerna. Kompletteringen är gjord mot bakgrund av att rättshjälp i vissa länder ges under förutsättning att den sökande är bosatt där och oavsett dennes medborgarskap.

I likhet med de äldre civilprocesskonventionerna saknar den nya konventionen en närmare bestämning av begreppen civil och kommersiell. Det har förutsatts att några svårigheter inte skall behöva uppstå vid den praktiska tillämpningen. Till skillnad mot civilprocesskonventionerna omfattar konventionen även mål och ärenden hos domstolar och andra myndigheter som handlägger frågor av administrativ, socialrättslig och skatterättslig natur, om i den aktuella staten rättshjälp får lämnas i sådana mål eller ärenden.

En nyhet är vidare att regleringen avser även utomprocessuell rättshjälp ("legal advice"). Som förutsättning gäller att sökanden befinner sig i landet. Någon skyldighet att ombesörja rådgivning genom utländsk korrespondens föreligger alltså inte, och de bestämmelser i konventionen som avser förmedling av rättshjälpsansökningar över gränserna är inte tillämpliga på denna form av rättshjälp.

I fråga om villkoren för att få rättshjälp ställs inte längre kravet att den rättssökande skall visa medellöshet. Även rättshjälp för vilken en avgift tas ut omfattas av konventionen.

Beträffande handläggningen av rättshjälpsärenden gäller att varje land skall utse ett centralt organ med uppgift att ta emot och vidta erforderliga åtgärder i anledning av rättshjälpsansökningar från de andra länderna. Federala länder och länder med mer än ett rättssystem får utse flera centralorgan (art. 3). Varje land skall vidare utse minst ett förmedlande organ med uppgift att sända ansökningar om rättshjälp till andra länders centralorgan (art. 4 första stycket). Det centrala organet kan utses till förmedlande organ, men en eller flera andra myndigheter kan utses att vara förmedlande organ vid sidan av eller i stället för det centrala organet. Ansökningar om rättshjälp sänds direkt till centralorganet i mottagarlandet utan förmedling av någon annan myndighet. För översändandet finns ett fastställt formulär, fogat till konventionen som bilaga. Ansökningar får även förmedlas på diplomatisk väg (art. 4 andra och tredje styckena). Om den rättssökande inte är bosatt i något av länderna kan ansökningen

dessutom förmedlas genom de konsulära förbindelserna (art. 9 första stycket).

Ansökningen får lämnas in till det förmedlande organet i det land där sökanden är bosatt och skall vara upprättad enligt ett fastställt formulär, som även det är fogat till konventionen som bilaga (art. 5). Myndigheten i fråga skall hjälpa sökanden på olika sätt bl. a. med granskning av handlingarna i formellt hänseende. Vid behov skall den också sörja för gratis översättning av dem (art. 6) Ansökningen och övriga handlingar skall vara avfattade på eller översatta till mottagarlandets språk. Om detta inte är möjligt får engelska eller franska användas (art. 7). Konventionen ger rätt till reservation mot att något av dessa båda språk används eller mot att ettdera av dem används. Om ett land har reserverat sig mot båda språken får andra länder tillämpa samma ordning gentemot det landet (art. 28 andra stycket a och e).

Bland de övriga bestämmelserna om rättshjälp bör framhållas den bestämmelse (art. 13 andra stycket) som säger att den som har fått rättshjälp för en rättegång i ett av länderna därmed automatiskt har rättshjälp i ett annat land, om han där begär erkännande eller verkställighet av rättsens avgörande i målet eller ärendet. Bestämmelsen innebär en nyhet i förhållande till civilprocesskonventionerna. Konventionen ger dock reservationsrätt mot bestämmelsen eller, om denna rätt inte utnyttjas, rätt att låta bli att tillämpa bestämmelsen i förhållande till ett land som har gjort en sådan reservation (art. 28 andra stycket b och f).

2.2.2 Säkerhet för rättegångskostnader och exekvaturprövning

Den som är bosatt i ett av länderna och uppträder som kärke eller intervenient i en rättegång i ett annat av dem får inte på grund av att han är utlänning eller på grund av att han inte har hemvist eller vistas i processlandet åläggas att ställa säkerhet av något slag för motpartens rättegångskostnader eller andra kostnader i samband med rättegången (art. 14). Regleringen avser inte bara fysiska utan även juridiska personer. I förhållande till civilprocesskonventionerna innebär den att personkretsen vidgas från enbart medborgare med hemvist i de fördragsslutande länderna till att avse alla som är bosatta där. För juridiska personers del innebär utvidgningen att kravet på att den juridiska personen skall vara bildad i ett sådant land enligt dess lag slopas. Frågan om en juridisk person skall anses ha hemvist får avgöras enligt lagen i processlandet.

Som en direkt följd av att säkerhet för kostnaderna inte får avkrävas ålägger konventionen i likhet med civilprocesskonventionerna länderna att ombesörja att beslut varigenom den som har befriats från skyldighet att ställa säkerhet har ålagts att utge ersättning för rättegångskostnader blir verkställbart (art. 15). I fråga om handläggningen av ansökningar om exekvaturprövning gäller föreskrifter om myndigheter – centralorgan och förmedlande organ – som skall utses för att sända över och ta emot ansökningshandlingar. Föreskrifterna (art. 16) är direkta motsvarigheter till bestämmelserna om handläggningen av rättshjälpsansökningar och innebär även de en nyhet i förhållande till civilprocesskonventionerna. Vi-

dare finns bestämmelser om vilka handlingar som skall vara fogade till ansökningen och om förfarandet vid exequaturprövning (art. 17). Bestämmelserna innebär vissa förenklingar i förhållande till civilprocesskonventionerna.

Reservationsrätt föreligger mot detta kapitel II i konventionen, och om denna rätt inte utnyttjas föreligger rätt att låta bli att tillämpa kapitlet i förhållande till ett land som har reserverat sig (art. 28 andra stycket c och g). Det bör i sammanhanget nämnas att konventionen träder i stället för de motsvarande artiklarna i civilprocesskonventionerna även om reservation görs mot kapitlet (art. 22). Länder som är bunda av civilprocesskonventionerna och ansluter sig till konventionen kan alltså genom att utnyttja reservationsrätten befria sig från alla förpliktelser i fråga om säkerhet för rättegångskostnader och exequaturprövning. Man har dock utgått från att det inte är någon risk för att länder som är bundna av civilprocesskonventionerna använder sig av reservationsrätten.

2.2.3 Kopia av handlingar och beslut

Medborgare och personer som är bosatta i ett av länderna kan i ett annat av dem och på samma villkor som det landets egna medborgare få kopia av eller utdrag ur offentliga register och myndighetsavgöranden i civila eller kommersiella ärenden. Detsamma gäller beträffande legalisering av dokumenten (art. 18).

Bestämmelserna innebär i förhållande till civilprocesskonventionerna en utvidgning av såväl personkretsen som det slag av handlingar och beslut som omfattas av regleringen. Utvidgningen av personkretsen är densamma som berördes tidigare, dvs. bestämmelsen omfattar inte bara medborgare, utan även dem som är bosatta i länderna utan att vara medborgare i något av dem. En nyhet är vidare att det inte längre ställs något krav på medelöshet och inte heller föreskrivs avgiftsfrihet. Meningen är att avgifter inte får tas ut efter några andra grunder än dem som gäller för landets egna medborgare.

2.2.4 Galdsfångelse och immunitet

Bland länder som är anslutna till civilprocesskonventionerna är det bara några få som har institutet galdsfångelse. I två av dessa länder, nämligen Nederländerna och Surinam, gäller i det avseendet att skillnad görs mellan egna medborgare och utlänningar till de senares nackdel. En motsvarighet till civilprocesskonventionernas bestämmelser om galdsfångelse har därför tagits upp i konventionen (art. 19). Personkretsen har vidgats på sätt som nämndes under 2.2.3.

En nyhet i förhållande till civilprocesskonventionerna är att immunitet införs för vittnen och sakkunniga (art. 20). Den som efter kallelse inställer sig för att höras som vittne eller sakkunnig inför domstol i ett annat land får inte åtalas, häktas eller på annat sätt underkastas inskränkning i sin personliga frihet på grund av en dom som har meddelats eller en gärning som han har begått före sin ankomst till landet i fråga. Immuniteten inträder sju

dagar före den i kallelsen angivna inställelsedagen och upphör i princip sju dagar efter det att han har fått besked från domstolen om att hans närvaro inte längre påfordras.

Reservationsrätt föreligger mot immunitetsbestämmelsen (art. 28 andra stycket d).

2.2.4 Övriga bestämmelser

Det kapitel i konventionen som innehåller allmänna bestämmelser inleds med en förklaring att ingenting i konventionen skall tolkas som en begränsning av de rättigheter som tillkommer någon på grund av ett lands interna rätt eller någon annan konvention till vilken landet har anslutit sig eller kommer att ansluta sig (art. 21). Vidare regleras det tidigare berörda förhållandet mellan konventionen och de båda civilprocesskonventionerna samt tilläggsöverenskommelser till dessa (art. 22 och 23). Beträffande tilläggsöverenskommelser gäller att de skall tillämpas även på denna konvention, om länderna inte överenskommer om annat.

Vissa bestämmelser (art. 24 och 25) gäller språkfrågan och innebär bl. a. att ett land kan förklara sig berett att ta emot handlingar på ytterligare ett eller flera språk utöver det egna språket samt franska och engelska.

För länder med flera rättssystem finns en bestämmelse som underlättar en anslutning till konventionen (art. 26). Ett uttryckligt stadgande om att konventionen saknar konstitutionella verkningar tas också upp (art. 27).

Beträffande den reservationsrätt som redan har berörts gäller att förbehåll skall göras vid tidpunkten för undertecknande, ratifikation, godtagande eller godkännande av konventionen eller vid anslutning till den (art. 28). Andra förbehåll än de som nämnts förut får inte göras: Förbehåll kan när som helst återtgas.

Föreskrifter finns vidare om vilka underrättelser som aktualiseras i samband med ratifikation eller anslutning eller vid en senare tidpunkt (art. 29). Underrättelserna ställs till nederländska utrikesministeriet. Bestämmelser finns också om att de formulär som är fogade till konventionen kan ändras och om hur detta går till (art. 30).

Konventionen har sedvanliga slutbestämmelser (art. 31- 36). För ett land som ratificerar konventionen träder den i kraft första dagen i den tredje kalendermånaden efter deponeringen av ratifikationsinstrumentet. Konventionen gäller i fem år. Om uppsägning inte sker, förlängs den automatiskt med fem år i sänder. Uppsägning skall anmälas till nederländska utrikesministeriet minst sex månader före den löpande femårsperiodens utgång.

3 Föredraganden

3.1 Anslutning till konventionen

Inom Haagkonferensen för internationell privaträtt har sedan länge pågått ett arbete med att revidera bestämmelserna i 1905 och 1954 års civilprocesskonventioner. Arbetet har tidigare resulterat i 1965 års delgivnings-

konvention och 1970 års bevisupptagningskonvention vilka ersätter bestämmelserna i civilprocesskonventionerna om delgivning och bevisupptagning. För att åstadkomma ett enklare och snabbare förfarande än enligt civilprocesskonventionerna infördes genom 1965 och 1970 års konventioner en ordning för kommunikation över gränserna som bl. a. innebär att varje land utser ett centralorgan dit myndigheterna i de andra länderna kan sända framställningar om delgivning och om bevisupptagning.

Vid Haagkonferensens fjortonde session har som slutresultat av arbetet med att revidera civilprocesskonventionerna antagits ett förslag till konvention om internationell rättshjälp. Konventionen öppnades för under-tecknande den 25 oktober 1980. Den innehåller i sak bestämmelser om rättshjälp, säkerhet för rättegångskostnader samt exequaturprövning, rätt att få kopia av beslut m.m., gälds fångelse och immunitet för vittnen och sakkunniga. För länder som är anslutna till civilprocesskonventionerna medför en anslutning att bestämmelserna träder i stället för motsvarande bestämmelser i civilprocesskonventionerna.

Det är särskilt i två hänseenden som konventionen innebär en nyordning i förhållande till civilprocesskonventionerna. Det ena är att förmånerna enligt konventionen skall gälla inte bara för medborgare i de länder som ansluter sig, utan också för dem som är bosatta i dessa länder utan att vara medborgare i något av dem. Avsikten är att tillförsäkra bl. a. dem som arbetar utanför sina hemländer samma förmåner som medborgarna i det land där de är bosatta. Det andra är att länderna efter förebild av delgivnings- och bevisupptagningskonventionerna åläggs att utse centralorgan för att ta emot rättshjälpsansökningar och ansökningar om exequaturprövning. Dessutom ålägger konventionen länderna att på samma sätt som enligt 1977 års europeiska konvention om översändande av ansökningar om rättshjälp utse förmedlande organ för att biträda de rättssökande med att bl. a. granska deras ansökningar i formellt hänseende och sända över dem till rätt centralorgan.

Även i övrigt innefattar konventionen flera nyheter i sakligt hänseende. Bl. a. regleras handläggningen av ansökningsärendena utförligare än som hittills varit fallet. Syftet är att åstadkomma ett enklare och snabbare förfarande. I samma syfte läggs vissa administrativa rutiner fast och standardiseras genom fastställda formulär. Av betydelse för att trygga en så vitt möjligt fullständig utredning i civilmål är att straffrättslig och straffprocessuell immunitet införs för vittnen och sakkunniga. Detta sker efter mönster av vad som gäller enligt avtal på brottmålsområdet. Av värde för de rättssökande är också de vidgade möjligheterna att få kopia av beslut och utdrag ur offentliga register.

De nyheter som konventionen erbjuder i förhållande till de äldre konventionerna är allmänt sett ägnade att underlätta internationell samverkan på det civilprocessuella området och att stärka de rättssökandes ställning. För Sverige innebär en anslutning få nya åtaganden. Den immunitet som konventionen föreskriver för vittnen och sakkunniga synes utan svårighet kunna accepteras för vår del. Någon lagstiftning föranleds i så fall inte av detta, eftersom frågan regleras i lagen (1985:988) om immunitet för vissa vittnen m. fl. Svensk rätt uppfyller också i övrigt i stor utsträckning kon-

ventionens krav. Blott i ett par avseenden – det gäller de nuvarande föreskrifterna om allmän rättshjälp och de nuvarande bestämmelserna om exequaturprövning – fordrar en anslutning lagändringar, till vilka jag skall återkomma senare.

När det gäller att bedöma de fördelar som Sverige erhåller genom en anslutning visar erfarenheterna av de reformer som genomfördes i anledning av delgivnings- och bevisupptagningskonventionerna att motsvarande administrativa arrangemang som enligt konventionen skall gälla för förmedling av rättshjälpsansökningar och ansökningar om exqvatuprövning har betydande praktiska fördelar. Erfarenheterna av 1977 års europeiska konvention är visserligen begränsade, eftersom få ansökningar har förekommit, men de talar för att ordningen med förmedlande och mottagande organ innebär förenklingar som kommer de rättssökande till godo. De fördelar som Sverige uppnår genom en anslutning ligger framför allt i att Sverige därigenom kan stödja intresset att vissa utlänningar får en förbättrad ställning i civilprocessuellt avseende.

Med hänsyn till det anförda och då Sverige traditionellt har brukat inta en positiv ställning till internationella överenskommelser med den inriktning som präglar den aktuella konventionen förordar jag att Sverige tillträder denna.

3.2 Förbehåll m. m. vid tillträdet

Enligt art 13 andra stycket i konventionen är den som fått rättshjälp för en rättegång i ett av länderna automatiskt berättigad till rättshjälp i ett annat av dem, om han begär att avgörandet i målet eller ärendet skall erkännas eller verkställas där. Bestämmelsen innebär en nyhet i förhållande till de äldre konventionerna. Möjlighet föreligger att reservera sig mot bestämmelsen eller att, om så inte sker, underlåta att tillämpa den i förhållande till det land som har gjort en sådan reservation (art. 28 andra stycket b och f).

Allmän rättshjälp enligt rättshjälpslagen (1972: 429, omtryckt 1983: 487) i en angelägenhet som har lett till ett verkställbart avgörande omfattar inte verkställighet av avgörandet (jfr 9 a § andra stycket och 10 § andra stycket rättshjälpslagen). För rättshjälp i verkställighetsärendet måste en ny ansökan göras. Allmän rättshjälp som lämnas i en angelägenhet som har lett till ett verkställbart avgörande innefattar dock vissa lättnader när det gäller att få till stånd kvarstad eller annan säkerhetsåtgärd i målet (10 § första stycket rättshjälpslagen). Även befrielse från avgifter enligt expeditionskungörelsen (1964: 618) och förordningen (1981: 1185) om utsökningsavgifter ingår (9 a § första och andra styckena rättshjälpslagen och 11 § nämnda förordning).

Konventionens regel om att rättshjälp som lämnas för rättegång i ett land medför rättshjälp i ett annat för verkställighet av domen eller beslutet står inte i överensstämmelse med rättshjälpslagen och den principiella skillnad mellan rättslig prövning och verkställighet som lagen vilar på. Det bör inte komma i fråga att beträffande rättshjälp i verkställighetsärenden införa en annan ordning för utländska domstolars avgöranden än för svenska domstolars. Vid en anslutning till konventionen bör Sverige därför använda sig

av rätten enligt art. 28 andra stycket b) att reservera sig mot bestämmelsen i art. 13 andra stycket.

Det bör i sammanhanget framhållas att reservationen inte hindrar att Sverige träffar särskilda överenskommelser om vad rättshjälp som meddelas i andra länder skall omfatta här i landet (jfr art. 21 i konventionen). Under förutsättning av ömsesidighet torde Sverige kunna införa den ordningen att även den rättshjälp som meddelas utomlands omfattar de nyss berörda lättnaderna för att få till stånd kvarstad eller andra säkerhetsåtgärder i målet och befrielse från utsökningsavgifter. Frågan torde dock ha synnerligen begränsad praktisk betydelse, och det är i varje fall f.n. inte aktuellt att genomföra en sådan ordning.

Vid en anslutning till konventionen saknar Sverige anledning att göra andra förbehåll än det nu nämnda enligt art. 28 andra stycket b). Lika litet som för andra länder som är anslutna till någon av civilprocesskonventionerna bör det för Sveriges del komma i fråga att utnyttja möjligheten att reservera sig mot bestämmelserna i kap. II om säkerhet för rättegångskostnader och exekvaturprövning.

Av art. 7 andra stycket följer att en konventionsstat skall under vissa förutsättningar godta även handlingar på engelska och franska såvitt gäller ansökningar om rättshjälp. Sverige har vid tillträdet till 1970 års bevisupptagningskonvention accepterat båda dessa språk (prop. 1974:95 s. 115). Det finns inte någon anledning att nu inta en annan ståndpunkt. Enligt art. 24 kan staterna förklara sig beredda att godta andra språk än det egna. Sverige bör genomgående kunna godta handlingar såväl på danska och norska som på engelska. En förklaring om detta bör avges.

Sverige bör slutligen enligt art. 29 avge en förklaring om att det svenska utrikesdepartementet är centralt organ och förmedlande organ som avses i art. 3, 4 och 16.

3.3 Lagstiftningsfrågor

Som nämndes nyss (3.1) krävs vissa lagändringar för att Sverige skall kunna ansluta sig till konventionen.

3.3.1 Rättshjälp

Alla som är bosatta i Sverige är utan avseende på medborgarskap berättigade till rättshjälp enligt rättshjälplagen – allmän rättshjälp, rättshjälp i brottmål, offentligt biträde och rådgivning. För att den som är bosatt utomlands skall beviljas allmän rättshjälp här i landet fordras däremot i princip svenskt medborgarskap (8§ första stycket 2 rättshjälplagen). Utländska medborgare bosatta utanför Sverige kan dock i stor utsträckning få allmän rättshjälp här. För det första ställer rättshjälplagen inte upp något absolut hinder, utan allmän rättshjälp kan beviljas dem om särskilda skäl föreligger. För det andra får regeringen under förutsättning av ömsesidighet förordna att medborgare i viss främmande stat skall vara likställd med svensk medborgare i fråga om allmän rättshjälp (8§ tredje stycket rättshjälplagen). Sådant förordnande har meddelats genom kungörelsen

(1973: 138) om tillämpning av rättshjälpslagen (1972: 429) beträffande medborgare i vissa främmande stater. Till dessa främmande stater hör bl. a. de länder som har anslutit sig till någon av de båda civilprocesskonventionerna. Statslösa och politiska flyktingar följer enligt kungörelsen (1969: 645) om vissa rättigheter för statslösa personer och politiska flyktingar reglerna för medborgare i det land där de är bosatta.

Enligt vår nuvarande ordning har alltså medborgare, statslösa och politiska flyktingar i de länder som är anslutna till någon av civilprocesskonventionerna tillgång till samhällets rättshjälp i samma utsträckning och på samma villkor som svenska medborgare. De flesta avseenden i vilka den nya konventionen innebär en nyordning i förhållande till civilprocesskonventionerna innebär heller inte något nytt för svensk rätts vidkommande. Varken förpliktelsen att tillförsäkra medborgarna i dessa länder rättshjälp som om de var bosatta här i landet eller införandet av rättshjälp i socialrättsliga och skatterättsliga frågor och av utomprocessuell rättshjälp ("legal advice") under konventionsregleringen innebär några nya åtaganden för Sveriges del. Att kravet på medellöshet slopas och avgiftsfinansierad rättshjälp omfattas av regleringen ligger också helt i linje med vår egen ordning.

Den nya förpliktelsen i fråga om rättshjälp åt bl. a. dem som arbetar utanför sina hemländer uppfyller emellertid Sverige endast delvis f. n. Som nämdes nyss är alla som är bosatta här i landet berättigade till rättshjälp oavsett medborgarskap. I den delen svarar rättshjälpslagen mot konventionens krav. Att på samma villkor som gäller för svenska medborgare lämna allmän rättshjälp i angelägenheter med anknytning till den tidigare bosättningen i Sverige åt utlänningar som har lämnat landet innebär däremot ett nytt åtagande. Så är också fallet när det gäller att lämna allmän rättshjälp åt utlänningar som inte är medborgare utan endast bosatta i de andra länderna.

För att Sverige skall kunna fullgöra åtagandena bör ändringar vidtas i rättshjälpslagen. För det första bör de bestämmelser i 8 § första stycket 2. som reglerar allmän rättshjälp åt den som är bosatt utom riket ändras så att med svensk medborgare jämföras den som har varit bosatt i Sverige. Det synes därvid knappast behövt begränsa möjligheten att få rättshjälp till angelägenheter som har sin grund i den tidigare bosättningen här. I praktiken torde någon rättslig prövning sällan bli aktuell om inte angelägenheten är av det slaget. För det andra bör det i 8 § tredje stycket upptagna bemyndigandet för regeringen vidgas till att avse, förutom medborgare, den som är bosatt i det främmande landet i fråga. Dessa ändringar tar sikte på så speciella och sällsynt förekommande fall att de inte kan leda till några kostnadsökningar av betydelse.

En anslutning till konventionen aktualiserar också vissa andra frågor. Kungörelsen (1973: 138) om tillämpning av rättshjälpslagen bör kompletteras och föreskrifter bör ges inte bara om vilket språk som skall användas i framställningar om rättshjälp, utan även om förfarandet i övrigt vid tillämpning av konventionen. Om riksdagen godtar förslaget om en anslutning till konventionen, kommer frågan om bestämmelser i dessa avseenden att senare anmälas för regeringen, liksom även frågan om ändringar som

3.3.2 Säkerhet för rättegångskostnader och exekvaturprövning

Om en utländsk medborgare som inte är bosatt i Sverige eller en utländsk juridisk person väcker talan vid en domstol här i landet mot en svensk medborgare eller en svensk juridisk person, är han i princip skyldig att ställa säkerhet för de rättegångskostnader han kan bli skyldig att betala. Skyldigheten att ställa säkerhet kan dock upphävas genom internationella överenskommelser som Sverige ansluter sig till. Bestämmelser i de nu angivna hänseendena finns i 1 och 5 §§ lagen (1980: 307) om skyldighet för utländska kärke att ställa säkerhet för rättegångskostnader.

Sverige har slutit många avtal som medför att utländska medborgare och utländska juridiska personer inte behöver ställa säkerhet i civila mål och ärenden. Vilka som är befriade enligt överenskommelser som Sverige har tillträtt anges i regeringens tillkännagivande (1985: 493) om befrielse i vissa fall för utländska kärke att ställa säkerhet för rättegångskostnader m. m. Till dem som är befriade hör enligt tillkännagivandet bl.a. medborgare i stater som är anslutna till någon av de båda civilprocesskonventionerna under förutsättning att de har hemvist i en sådan stat. Även juridiska personer som hör hemma i en sådan stat och som har bildats enligt den statens lag är befriade från skyldigheten i fråga.

Vid en svensk anslutning till konventionen kommer tillkännagivandet (1985: 493) att i sak behöva kompletteras med uppgifter om konventionen och om vilka som enligt denna är befriade från skyldighet att ställa säkerhet för rättegångskostnader. Som nämndes förut är det inte bara medborgare i de fördragsslutande länderna utan alla som är bosatta där. Till kretsen hör även juridiska personer med hemvist i något av länderna oavsett enligt vilket lands lag de har bildats. Med hemvist torde i detta avseende böra förstås detsamma som i 10 kap. 1 § rättegångsbalken, dvs. styrelsens säte eller orten där förvaltningen förs blir avgörande. Frågan om kompletteringarna kommer att senare anmälas för regeringen.

De stater vilkas medborgare och juridiska personer inte behöver ställa säkerhet i rättegång har som regel åtagit sig att i gengäld verkställa beslut om skyldighet att betala rättegångskostnader som har meddelats i andra länder. Sverige har åtagit sig detta enligt olika överenskommelser. Bestämmelser om att utländska beslut om rättegångskostnader får verkställas här och om förfarandet finns i lagen (1899: 12 s. 9) om verkställighet i visst fall av utländsk domstols beslut och i förordningen (1983: 884) om tillämpning av lagen.

De utländska beslut om rättegångskostnader som får verkställas här är enligt tillämpningsförordningen bl.a. beslut av domstolar i de länder som är anslutna till någon av civilprocesskonventionerna eller till 1955 års europeiska bosättningskonvention. Beträffande verkställighet av beslut om rättegångskostnader som har meddelats i de andra nordiska länderna finns även bestämmelser i lagen (1977: 595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område (2 § första stycket 4). I fråga om

sådana beslut av schweiziska och av österrikiska domstolar gäller även lagen (1936: 79) om erkännande och verkställighet av dom som meddelats i Schweiz (2 §) och lagen (1983: 368) om erkännande och verkställighet av österrikiska domar på privaträttens område (3 §). För speciella områden finns dessutom bestämmelser i olika lagar som medger verkställighet här i landet av utländska beslut om bl. a. rättegångskostnader, t. ex. lagen (1974: 744) om verkställighet av utländsk dom som meddelats enligt vissa internationella järnvägsfördrag.

En svensk anslutning till konventionen aktualiserar ändring i 1899 års lag. De nuvarande bestämmelserna om vilka handlingar som skall företas i samband med en ansökan om verkställighet bör nämligen kompletteras så att verkställighet kan erhållas även på grundval av den förenklade dokumentation av det utländska beslutet och av att beslutet är verkställbart som konventionen medger. 1899 års lag är ålderdomlig och svåräst. Eftersom lagtexten i sin helhet behöver omarbetas språkligt och ges en mera generell utformning, är det lämpligt att 1899 års lag ersätts av en ny lag i ämnet. Jag återkommer till denna i specialmotiveringen.

När det gäller förfarandet vid tillämpning av konventionens bestämmelser beträffande exekvaturprövning behövs föreskrifter motsvarande dem som nyss angavs beträffande framställningar om rättshjälp. Frågan om sådana föreskrifter och om bestämmelser som behövs för tillämpning av den nya lagen kommer att senare anmälas för regeringen.

4 Upprättade lagförslag

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i rättshjälpslagen (1972: 429),
2. lag om verkställighet av vissa utländska beslut om rättegångskostnader.

Förslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

5 Specialmotivering

5.1 Förslaget till lag om ändring i rättshjälpslagen (1972: 429)

Beträffande motiveringen till de föreslagna ändringarna hänvisas till vad som har anförts under 3.3.1.

Avsikten är att regeringen skall förordna om ikraftträdande vid samma tidpunkt som konventionens ikraftträdande.

5.2 Förslaget till lag om verkställighet av vissa utländska beslut om rättegångskostnader

1 §

I den mån det har avtalats i en överenskommelse mellan Sverige och främmande stat skall ett beslut av en utländsk domstol om skyldighet för

en k rande eller intervenient att betala rättegångskostnader på ansökan verkställas här. Med k rande jämställs en målsägande som fört talan i brottmål om enskilt anspråk i anledning av brott.

Sedan länge utgår man i svensk rätt från att domar och beslut av en utländsk domstol inte kan erkännas eller verkställas här i landet utan att det finns stöd i lag f r det (jfr 3 kap. 2 § utsökningsbalken). Lagstiftning som ger stöd för erkännande och verkställighet av utländska domar och beslut finns på ett flertal olika rättsområden. Lagstiftningen utg r oftast från en konventionsreglering på området i fråga.

1899  rs lag om verkställighet i visst fall av utländsk domstols beslut bygger på 1896 års Haagkonvention angående vissa till civilprocessen hörande ämnen av internationell natur. Lagen ändrades på sin tid i anledning av att Sverige anslöt sig till 1905 års civilprocesskonvention (SFS 1909: 21), vilken ersatte den tidigare från  r 1896. Anslutningen till 1954 års konvention föranledde inte några ändringar.

Den nya lagen inleds i likhet med 1899 års lag med en bestämmelse om verkställighet i Sverige av utländska domstolsbeslut som ålägger k rande eller intervenient att betala rättegångskostnader. Till skillnad mot 1899 års lag, enligt vilken sådana beslut "må" verkställas, anges i denna paragraf att beslutet skall på ansökan verkställas h r. Den obligatoriska formen stämmer bättre överens än den fakultativa med föreskrifterna i såväl 1905 och 1954 års civilprocesskonventioner (art. 18) som i 1980 års konvention om internationell rättshjälp (art. 15). Formen används också i annan lagstiftning om verkställighet av utländska avgöranden (se t. ex. 5 § lagen 1965: 723 om erkännande och verkställighet av vissa utländska domar och beslut angående underhåll till barn).

I likhet med vad som nu gäller avser den nya lagen verkställighet av beslut i civila mål och ärenden men inte beslut i brottmål. Detta framgår indirekt av att det skall röra sig om en "k rande eller intervenient". Enligt 1 § andra stycket lagen (1980: 307) om skyldighet för utländska k rande att ställa säkerhet f r rättegångskostnader kan utländska medborgare och utländska juridiska personer bli skyldiga att ställa säkerhet, om de f r talan som målsägande i brottmål, vare sig det  r fråga om talan om ansvar eller om enskilt anspråk på grund av brott. De internationella överenskommelser som Sverige har tillträtt om befrielse från skyldighet att ställa säkerhet f r rättegångskostnader gäller enbart mål eller ärenden som inte rör ansvar för brott. Skäl saknas alltså att h r i landet verkställa utländska beslut om skyldighet för en målsägande som fört ansvarstalan i brottmål att betala rättegångskostnader. Däremot bör ett beslut om skyldighet för den som fört talan om enskilt anspråk i brottmål att betala rättegångskostnader kunna verkställas h r. Såväl den nya konventionen som 1954 års civilprocesskonvention anses nämligen tillämpliga på sådan m ls gandetalan. Genom en uttrycklig bestämmelse har en sådan målsägande jämställts med en k rande.

De båda civilprocesskonventionerna omfattar i likhet med konventionen om internationell rättshjälp inte bara k rande, utan också den som deltar i en rättegång såsom intervenient (14 kap. 9 § rättegångsbalken). En ut-

ländsk medborgare eller juridisk person som vill inträda som intervenient omfattas inte av 1980 års lag och kan alltså inte åläggas att ställa säkerhet. Motsvarande gäller för svenska medborgare som intervenerar i rättegång i länder som har tillträtt konventionerna. Utländska beslut som ålägger dem att betala rättegångskostnader bör därför kunna verkställas här i landet.

Till skillnad från vad som gäller enligt 1899 års lag avses bestämmelserna i den nya lagen bli tillämpliga så snart en överenskommelse har trätt i kraft (jfr prop. 1978/79: 72 s. 11). Att såsom 1899 års lag ställa krav på ömsesidighet är därför överflödigt. Det får ankomma på regeringen att på ett lämpligt sätt ge till känna när lagen blir tillämplig i förhållande till en viss stat och om det enligt överenskommelsen gäller särskilda villkor, t. ex. i fråga om hemvist eller dokumentationen av det utländska beslutet (jfr förordningen 1983: 884 om tillämpning av 1899 års lag).

2 §

Ansökan om verkställighet görs hos kronofogdemyndigheten.

Samma ordning gäller enligt 1899 års lag. Det kan anmärkas att den i konventionen använda termen "exekvatur" torde utgå från en ordning där domstol svarar för verkställighet. Konventionen torde emellertid på den punkten få förstås så att den inte hindrar att de svenska kronofogdemyndigheterna är behöriga att utan föregående beslut av domstol svara för verkställigheten.

3 §

Till ansökningen skall fogas följande handlingar:

1. Beslutet i original eller av behörig myndighet bestyrkt kopia.
2. Bevis att beslutet har vunnit laga kraft.
3. Intyg att lagakraftbeviset har utfärdats av en behörig myndighet. Intyget skall vara utfärdat av en svensk beskickning eller konsul eller av chefen för justitieförvaltningen i den stat där beslutet har meddelats.

Bevis och intyg som avses i första stycket 2 och 3 behöver inte ges in, om det på annat sätt styrks att beslutet har meddelats i behörig ordning och att det har vunnit laga kraft.

I den mån det har avtalats i en överenskommelse med främmande stat behöver andra handlingar inte fogas till ansökningen än en bestyrkt kopia av de delar av beslutet, som innehåller parternas namn, deras ställning i rättegången och själva åläggandet, bevis att beslutet har vunnit laga kraft samt, om det har särskilt avtalats, bevis att beslutet är verkställbart i den stat där det har meddelats.

I paragrafen anges vilka handlingar som sökanden skall foga vid sin ansökan till kronofogdemyndigheten.

Enligt 2 § första och andra styckena i 1899 års lag skall först och främst "den handling varå framställningen grundas" bifogas. Därmed avses den handling som innehåller själva beslutet, vare sig handlingen betecknas som "dom" eller "beslut" eller på något annat sätt. Vidare skall ett bevis om att beslutet har vunnit laga kraft ges in och dessutom ett intyg om att den

domstol som har utfärdat lagakraftbeviset är behörig. Om beslutet har meddelats av en norsk domstol, behövs det dock inte något sådant intyg. I fråga om intyget gäller att det skall vara utställt av en svensk beskickning eller konsul eller av chefen för justitieförvaltningen i den främmande staten. Varken lagakraftbevis eller intyg behöver ges in, om det på annat sätt styrks att den handling som framställningen grundar sig på är utfärdad i behörig form och att beslutet har vunnit laga kraft. Om beslutet har meddelats av en österrikisk domstol och domstolen har utfärdat ett lagakraftbevis, skall det enligt 1983 års förordning om tillämpningen av 1899 års lag anses vara styrkt att den handling som framställningen grundar sig på är utfärdad i behörig form och att beslutet har vunnit laga kraft. Denna undantagsbestämmelse är, liksom särbestämmelsen rörande norska exekutionstitlar, grundad på särskilda överenskommelser med Österrike resp. Norge.

Som nämnts tidigare innebär 1980 års konvention om internationell rättshjälp vissa förenklingar i förhållande till de båda civilprocesskonventionerna. Enligt 1980 års konvention (art. 17) behöver nämligen inte beslutet ges in i original, utan det räcker med en bestyrkt kopia, och inte heller behöver hela beslutet företas, utan bara de delar som innehåller parternas namn och ställning i rättegången samt själva betalningsåläggandet. Vidare fordras det inte något intyg om att den domstol som har utfärdat lagakraftbeviset har varit behörig, utan det räcker med lagakraftbeviset och bevis om att beslutet är verkställbart i det land där det har meddelats.

När det gäller att i en ny lag utforma bestämmelser om vilka handlingar som skall bifogas bör utgångspunkten vara att bara de handlingar skall ges in som behövs för ett verkställighetsförfarande i överensstämmelse med vad Sverige har åtagit sig gentemot andra länder. Vidare bör bestämmelserna så långt det är möjligt ges en generell utformning. Som nämdes nyss får det ankomma på regeringen att ge till känna om det gäller särskilda lättnader i förhållande till en viss stat.

Under alla förhållanden måste kronofogdemyndigheten ha besked — förutom om beslutet — om att det har vunnit laga kraft. När det gäller dokumentationen av beslutet finns det inte anledning att som f. n. ovillkorligen kräva att beslutet i original skall ges in, utan i likhet med vad som gäller enligt viss annan lagstiftning om verkställighet av utländska avgöranden (se t. ex. 9 § lagen 1976: 108 om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet och 14 § lagen 1983: 368 om erkännande och verkställighet av österrikiska domar på privaträttens område) bör också en av vederbörande myndighet bestyrkt kopia av beslutet godtas.

Vid en anslutning till den nya konventionen ätar sig Sverige att i förhållande till de länder som också ansluter sig godta den ytterligare förenklingen att bara en bestyrkt kopia av vissa delar av beslutet behöver ges in. Å andra sidan kräver konventionen att även ett bevis om att beslutet är verkställbart i ursprungslandet ges in.

Det kan ifrågasättas, om inte denna enklare dokumentation av beslutet borde vara tillräcklig och kunna godtas generellt, dvs. även när det gäller ansökningar från länder som inte är anslutna till den nya konventionen

men med vilka vi samarbetar enligt någon av de båda tidigare civilprocesskonventionerna eller enligt 1955 års bosättningskonvention. Det torde dock ta åtskillig tid innan den nya konventionen får en bred anslutning. Att generellt medge verkställighet på grundval av en kopia av vissa delar av beslutet är därför inte lämpligt. I lagen bör i stället först tas upp bestämmelser om den dokumentation av beslutet som behövs enligt de nämnda tidigare konventionerna, med den lättnaden att även en bestyrkt kopia av beslutet godtas. Bestämmelsen har tagits upp i paragrafens första stycke under punkt 1.

Föreskrift att bevis skall ges in om att beslutet har vunnit laga kraft finns under punkt 2 i paragrafens första stycke.

I överensstämmelse med de båda civilprocesskonventionerna fordrar 1899 års lag att sökanden även skall styrka att lagakraftbeviset är utfärdat av behörig myndighet. Detta skall ske antingen genom ett i viss ordning utfärdat intyg eller på ett annat sätt. Därmed åsyftas det krav på legalisering av handlingar och liknande formaliteter som iakttas i vissa länder, och att vederbörligen legaliserade handlingar av vilka framgår att beslutet har vunnit laga kraft godtas i stället för lagakraftbevis och intyg (prop. 1957: 163 s. 6, art. 19 tredje stycket 1954 års civilprocesskonvention). Av skäl som anfördes nyss beträffande dokumentationen av det utländska beslutet är det lämpligt att i den nya lagen ta upp även kravet att sökanden skall styrka den utländska myndighetens – vanligen en domstols – behörighet att utfärda lagakraftbevis. De ifrågavarande bestämmelserna i 1899 års lag har omarbetats språkligt och tagits upp under punkt 3 i första stycket och andra stycket. I tredje stycket anges de lättnader som 1980 års konvention innebär. I stycket beaktas också de lättnader som Sverige har avtalat om med Norge och Österrike. I den mån liknande avtal träffas i framtiden, täcks också de.

4 §

Om en handling som åberopas i ärendet är skriven på ett annat språk än danska, norska eller svenska, skall en bestyrkt översättning till svenska bifogas. Av beslutet behöver endast själva åläggandet översättas.

I paragrafen behandlas språk- och översättningsfrågorna. Bestämmelserna ansluter nära till föreskrifterna i 2 § tredje stycket 1899 års lag. I likhet med vad som gäller i andra sammanhang godtas handlingar även på danska eller norska. Annars krävs att de aktuella handlingarna skall åtföljas av en bestyrkt översättning. Eftersom översättningskravet primärt är undantagslöst även i den nya konventionen (art. 17 första stycket c), saknas anledning att medge undantag motsvarande dem som har godtagits i viss annan lagstiftning (jfr 9 § första stycket 5 lagen 1976: 108 om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet och 9 § tredje stycket lagen 1977: 595 om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område).

5 och 6 §§

5 §

Beslut om verkställighet skall meddelas utan att parterna hörs.

Om det i en överenskommelse med främmande stat har avtalats att kostnader för översättning och bestyrkande av denna skall anses som rättegångskostnader, beslutar kronofogdemyndigheten på sökandens begäran om ersättning för kostnaderna.

6 §

Det utländska beslutet och beslut som avses i 5 § andra stycket verkställs på samma sätt som en svensk domstols lagakraftäggande dom, om ej hovrätten förordnar annat.

Bestämmelsen i 5 § första stycket grundar sig på vad som gäller såväl enligt de båda civilprocesskonventionerna (art. 19 första stycket) som enligt den nya konventionen (art. 17 andra stycket) och motsvarar 3 § första stycket 1899 års lag. Att kronofogdemyndighetens prövning i anledning av en ansökan om verkställighet består av att undersöka, huruvida de ingivna handlingarna är fullständiga, följer av den allmänna grundsatsen att en verkställighetsmyndighet inte prövar avgörandets materiella innehåll. Någon uttrycklig föreskrift i det avseendet behöver inte tas upp i lagen. Vidare är det utan särskild föreskrift klart att kronofogdemyndigheten får bereda sökanden tillfälle att rätta till ofullständigheter i ansökningshandlingarna.

Föreskriften i 5 § andra stycket motsvarar 3 § andra stycket 1899 års lag. Rätt för sökanden att av den betalningsskyldige få ut sina kostnader för att få handlingarna översätta och översättningen bestyrkt gäller enligt 1954 års civilprocesskonvention (art. 19 fjärde stycket) liksom enligt den nya konventionen (art. 17 andra stycket).

I 6 § slås det fast att verkställighet sker på samma sätt som är föreskrivet för en svensk lagakraftäggande dom. Att kronofogdemyndighetens beslut om verkställighet får överklagas genom besvär till hovrätten framgår av 18 kap. 1 § utsökningsbalken. Hovrätten kan därvid förordna om inhibition (18 kap. 12 §).

I kraftträdande

Den nya lagen föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Samtidigt upphävs 1899 års lag.

6 Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över de upprättade lagförslagen.

7 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Lag om ändring i rättshjälpslagen (1972: 429)

Härigenom föreskrivs att 8 § rättshjälpslagen¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

8 §

Allmän rättshjälp får ej beviljas

1. i angelägenhet som skall prövas eller på annat sätt behandlas utom riket, om ej den rättssökande är bosatt här och särskilda skäl föreligger för rättshjälp,

2. den som är bosatt utom riket, om han ej är svensk medborgare eller om särskilda skäl ej föreligger för rättshjälp,

3. näringsidkare i angelägenhet som uppkommit i hans näringsverksamhet, om ej skäl föreligger för rättshjälp med hänsyn till verksamhetens art och begränsade omfattning, hans ekonomiska och personliga förhållanden eller omständigheterna i övrigt,

4. i fråga om anspråk som överlåtit till den rättssökande, om överlåtelserna kan antagas ha ägt rum i syfte att åstadkomma fördel vid prövning av begäran om rättshjälp,

5. för upprättande av självdeklaration, äktenskapsförord eller testamente,

6. i mål om boskillnad enligt 9 kap. 2 § giftermålsbalken,

7. om frågan om rättshjälp kan anstå till dess en annan rättslig angelägenhet, vari anspråket stöder sig på väsentligen likartad grund, har avgjorts slutligt,

8. ägaren av en fastighet eller en byggnad i angelägenhet som avser fastigheten eller byggnaden, om han har eller borde ha haft rättsskyddsförsäkring eller något annat liknande rättsskydd som omfattar angelägenheten,

9. den som ej har befogat intresse av att få sin sak behandlad.

I fråga om visst slag av ärenden som är talrikt förekommande och normalt av enkel beskaffenhet kan regeringen förordna att allmän rättshjälp ej skall beviljas.

Under förutsättning av ömsesidighet kan regeringen förordna att medborgare i viss främmande stat i fråga om allmän rättshjälp skall vara likställd med svensk medborgare.

Under förutsättning av ömsesidighet kan regeringen förordna att medborgare i en viss främmande stat och den som, utan att vara medborgare i den staten, är bosatt där skall vara likställd med svensk medborgare i fråga om allmän rättshjälp.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Lagen omtryckt 1983: 487.

Lag om verkställighet av vissa utländska beslut om rättegångskostnader.

Härigenom föreskrivs följande.

1§ I den mån det har avtalats i en överenskommelse mellan Sverige och främmande stat skall ett beslut av en utländsk domstol om skyldighet för en kärande eller intervenient att betala rättegångskostnader på ansökan verkställas här. Med kärande jämställs en målsägande som fört talan i brottmål om enskilt anspråk i anledning av brott.

2§ Ansökan om verkställighet görs hos kronofogdemyndigheten.

3§ Till ansökningen skall fogas följande handlingar:

1. Beslutet i original eller av behörig myndighet bestyrkt kopia.
2. Bevis att beslutet har vunnit laga kraft.
3. Intyg att lagakraftbeviset har utfärdats av en behörig myndighet.

Intyget skall vara utfärdat av en svensk beskickning eller konsul eller av chefen för justitieförvaltningen i den stat där beslutet har meddelats.

Bevis och intyg som avses i första stycket 2 och 3 behöver inte ges in, om det på annat sätt styrks att beslutet har meddelats i behörig ordning och att det har vunnit laga kraft.

I den mån det har avtalats i en överenskommelse med främmande stat behöver andra handlingar inte fogas till ansökningen än en bestyrkt kopia av de delar av beslutet, som innehåller parternas namn, deras ställning i rättegången och själva åläggandet, bevis att beslutet har vunnit laga kraft samt, om det har särskilt avtalats, bevis att beslutet är verkställbart i den stat där det har meddelats.

4§ Om en handling som åberopas i ärendet är skriven på ett annat språk än danska, norska eller svenska, skall en bestyrkt översättning till svenska bifogas. Av beslutet behöver endast själva åläggandet översättas.

5§ Beslut om verkställighet skall meddelas utan att parterna hörs.

Om det i en överenskommelse med främmande stat har avtalats att kostnader för översättning och bestyrkande av denna skall anses som rättegångskostnader, beslutar kronofogdemyndigheten på sökandens begäran om ersättning för kostnaderna.

6§ Det utländska beslutet och beslut som avses i 5§ andra stycket verkställs på samma sätt som en svensk domstols lagakraftägande dom, om ej hovrätten förordnar annat.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Genom lagen upphävs lagen (1899: 12 s. 9) om verkställighet i visst fall av utländsk domstols beslut.

Närvarande: justitierådet Knutsson, f. d. justitierådet Sterzel, regeringsrådet Tottie.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 13 februari 1986 har regeringen på hemställan av statsrådet Wickbom beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i rättshjälpslagen (1972: 429),
2. lag om verkställighet av vissa utländska beslut om rättegångskostnader.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av departementsrådet Peter Löfmarck.

Förslagen föranleder följande yttrande av lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i rättshjälpslagen

I den Haagkonvention som gett anledning till de föreslagna lagändringarna talas i vissa artiklar om *résidence habituelle* respektive *habitual residence* som anknytningsfaktum för den som enligt konventionen skall jämföras med medborgare i konventionsstat. Hittills har, vid översättning till svenska av detta begrepp eller när innehållet i en sådan artikel införlivats med svensk rätt, det svenska begreppet *hemvist* kommit till användning (prop. 1973: 158, 1975/76: 3 och 98 samt 1978/79: 3). I den översättning av Haagkonventionen till svenska som bilagts remissen har emellertid ordet *bosatt* begagnats.

Ingenting sägs i remissen om den ändrade terminologin. I motiven till förslagen talas genomgående och utan närmare förklaring om var en person är eller har varit "bosatt", vare sig fråga är om konventionens bestämmelser eller om rättshjälpslagen. Detta ger intryck av att "résidence habituelle" i konventionens mening och "bosatt" i 8 § rättshjälpslagen skulle vara identiska begrepp.

När rättshjälpslagen antogs uttalade departementschefen att man vid tolkningen av bosättningsbegreppet i 8 § rättshjälpslagen fick hämta ledning från bestämmelserna i folkbokföringsförordningen (prop. 1972: 4 s. 314). Begreppet bosatt i rättshjälpslagen torde därför vara vidare och mer omfattande än såväl det svenska "hemvist" som det utländska "résidence habituelle". Såvitt avser bestämningen av det senare begreppet kan hänvisas till de rekommendationer som Europarådets ministerkommitté antog i en resolution år 1972 (se Essén-Pålsson, Konventionssamling i internationell privaträtt s. 22 ff och ett försök till svensk översättning i SOU 1976: 39 s. 115).

Så som bosättningsbegreppet i rättshjälpslagen varit avsett att tolkas synes det alltså som om vi genom lagändringen väl kommer att uppfylla de förpliktelser vi åtagit oss genom en anslutning till konventionen. Såvida

inte det remitterade förslaget syftar till en ändrad begreppsbestämning i rättshjälpslagen, torde vi i själva verket gå något längre än vad vi åtagit oss att göra. Ett klarläggande av förslagets innebörd i detta hänseende är önskvärt.

Enligt den gällande lydelsen av 8 § första stycket 2 rättshjälpslagen får rättshjälp beviljas den som är "bosatt utom riket" och inte är svensk medborgare endast om det föreligger särskilda skäl. I lagens ursprungliga lydelse talades i stället om den som "ej är bosatt i landet". När lydelsen ändrades betecknades detta som en ändring av redaktionell natur (prop. 1978/79: 90 s. 202). Bl. a. med hänsyn till bosättningsbegreppets oklarhet är det emellertid inte uteslutet att en person kan anses bosatt både i Sverige och utomlands (jfr prop. 1979/80: 78 s. 9). I ett sådant fall torde bosättning- en i Sverige böra få väga över. Detta talar för att man återgår till lagrum- mets ursprungliga lydelse. Lagrådet föreslår därför att punkten 2 ges formuleringen "utlänningar som varken är eller tidigare varit bosatta här, om det inte finns särskilda skäl för rättshjälp".

Förslaget till lag om verkställighet av vissa utländska beslut om rättegångskostnader

3 §

Bestämmelsen i andra stycket utgör enligt specialmotiveringen endast en språklig omarbetning av motsvarande regel i 1899 års lag. Enligt den föreslagna texten skall bl. a. styrkas att "beslutet har meddelats i behörig ordning", medan vad som skall styrkas enligt 1899 års lag är att den handling som ligger till grund för framställningen "är i behörig form utfärdad". Sistnämnda uttryckssätt visar att det är fråga om en rent formell granskning av det åberopade dokumentet, medan den föreslagna texten kan uppfattas som ett krav på utredning om att något fel inte har förekommit i det utländska förfarandet. Till undvikande av en sådan tolkning bör väljas en lydelse som närmare ansluter till gällande lag.

Lagrådet vill emellertid ifrågasätta om inte den berörda regeln kan utgå och andra stycket sålunda inskränkas till ett krav på utredning om att beslutet har vunnit laga kraft. Föreskriften i 1899 års lag torde sammanhänga med artikel 19 andra stycket i 1954 års civilprocesskonvention, där det sägs att myndigheten skall undersöka om den åberopade handlingen uppfyller de villkor som uppställts för dess "formella giltighet" ("authenticité"). Detta torde förutsätta att verkställighet söks på grundval av en originalhandling. När detta krav slopas synes det inte längre finnas underlag för en sådan formell granskning.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 mars 1986

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Leijon, Hjelm-Wallén, Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hulterström, Lindqvist

Föredragande: statsrådet Wickbom

Proposition om Sveriges tillträde till Haagkonventionen den 25 oktober 1980 om internationell rättshjälp

I Anmälan av lagrådsyttrande m. m.

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande (beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde 1986-02-13) över förslag till

1. lag om ändring i rättshjälpslagen (1972: 429),
2. lag om verkställighet av vissa utländska beslut om rättegångskostnader.

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

Med anledning av vad lagrådet har anfört i anslutning till 8 § rättshjälpslagen vill jag framhålla att avsikten inte är att ge någon ändrad betydelse åt rättshjälpslagens bosättningsbegrepp. Frågan huruvida någon skall anses ha varit bosatt här i landet bör, liksom frågan huruvida någon skall anses vara bosatt i något av de andra konventionsländerna, avgöras efter de nuvarande grunderna för tolkningen av detta begrepp. Lagrådets förslag till ändrad lydelse av 8 § första stycket 2 rättshjälpslagen bör enligt min mening godtas. Jag vill framhålla att lagrådets synpunkter på en svensk motsvarighet till "résidence habituelle" har beaktats genom att hemvistbegreppet används i den officiella svenska översättningen vilken, jämte konventionen i originaltext, bör fogas till detta protokoll som *bilaga*.

Jag har inte någon invändning mot att det krav på utredning som tas upp i 3 § andra stycket i förslaget till lag om verkställighet av vissa utländska beslut om rättegångskostnader inskränks till att avse utredning om att beslutet har vunnit laga kraft. I 6 § i lagförslaget bör göras en redaktionell jämkning.

Övrigt

I enlighet med vad som har förordats vid remissen till lagrådet bör Sverige tillträda Haagkonventionen om internationell rättshjälp, varvid förbehåll bör göras mot artikel 13 andra stycket samt förklaringar avges enligt artiklarna 24 och 29.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

dels godkänna Haagkonventionen den 25 oktober 1980 om internationell rättshjälp med det förbehåll och de förklaringar som har angetts,

dels anta de av lagrådet granskade lagförslagen med vidtagna ändringar.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Convention tendant à faciliter l'accès international à la justice

Les Etats signataires de la présente Convention.

Désirant faciliter l'accès international à la justice.

Ont résolu de conclure une Convention à cet effet et sont convenus des dispositions suivantes :

Chapitre I – Assistance judiciaire*Article premier*

Les ressortissants d'un Etat contractant, ainsi que les personnes ayant leur résidence habituelle dans un Etat contractant, sont admis au bénéfice de l'assistance judiciaire en matière civile et commerciale dans chaque Etat contractant dans les mêmes conditions que s'ils étaient eux-mêmes ressortissants de cet Etat et y résidaient habituellement.

Les personnes auxquelles les dispositions de l'alinéa précédent ne s'appliquent pas, mais qui ont eu leur résidence habituelle dans un Etat contractant dans lequel une procédure judiciaire est ou sera engagée, seront néanmoins admises au bénéfice de l'assistance judiciaire aux conditions prévues à l'alinéa précédent, si la cause de l'action découle de cette ancienne résidence habituelle.

Dans les Etats où l'assistance judiciaire existe en matière administrative, sociale ou fiscale, les dispositions du présent article s'appliquent aux affaires portées devant les tribunaux compétents en ces matières.

Article 2

L'article premier s'applique à la consultation juridique, à la condition que le requérant soit présent dans l'Etat où la consultation est demandée.

Article 3

Chaque Etat contractant désigne une Autorité centrale chargée de recevoir les de-

Convention on international access to justice

The States signatory to this Convention,

Desiring to facilitate international access to justice,

Have resolved to conclude a Convention for this purpose and have agreed upon the following provisions—

Chapter I – Legal Aid*Article 1*

Nationals of any Contracting State and persons habitually resident in any Contracting State shall be entitled to legal aid for court proceedings in civil and commercial matters in each Contracting State on the same conditions as if they themselves were nationals of and habitually resident in that State.

Persons to whom paragraph 1 does not apply, but who formerly had their habitual residence in a Contracting State in which court proceedings are to be or have been commenced, shall nevertheless be entitled to legal aid as provided by paragraph 1 if the cause of action arose out of their former habitual residence in that State.

In States where legal aid is provided in administrative, social or fiscal matters, the provisions of this Article shall apply to cases brought before the courts or tribunals competent in such matters.

Article 2

Article 1 shall apply to legal advice provided the person seeking advice is present in the State where advice is sought.

Article 3

Each Contracting State shall designate a Central Authority to receive, and take action

Konvention om internationell rättshjälp

De stater som undertecknat denna konvention,

som önskar underlätta internationell rättshjälp,

har beslutat att avsluta en konvention för detta ändamål och har kommit överens om följande bestämmelser.

Kapitel I – Rättshjälp

Artikel 1

Medborgare i en konventionsstat och personer med hemvist i en konventionsstat skall vara berättigade till rättshjälp i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur i varje konventionsstat på samma villkor som om de själva vore medborgare med hemvist i denna stat.

Den som bestämmelserna i första stycket inte är tillämpliga på, men som tidigare haft hemvist i en konventionsstat där rättegång har inletts eller skall inledas, skall vara berättigad till rättshjälp enligt första stycket, om rättegången har samband med den tidigare bosättningen.

I stat där rättshjälp förekommer i mål eller ärenden av administrativ, social eller fiskal natur skall bestämmelserna i denna artikel tillämpas vid handläggningen av sådana mål och ärenden inför därtill behörig domstol.

Artikel 2

Artikel 1 skall tillämpas på rådgivning under förutsättning att sökanden befinner sig i den stat där rådgivningen sker.

Artikel 3

Varje konventionsstat skall utse ett centralt organ för att ta emot och åtgärda ansökningar

mandes d'assistance judiciaire qui lui sont présentées conformément à la présente Convention et d'y donner suite.

Les Etats fédéraux et les Etats dans lesquels plusieurs systèmes de droit sont en vigueur ont la faculté de désigner plusieurs Autorités centrales. En cas d'incompétence de l'Autorité centrale saisie, celle-ci transmet la demande à l'Autorité centrale compétente du même Etat contractant.

Article 4

Chaque Etat contractant désigne une ou plusieurs autorités expéditrices chargées de transmettre les demandes d'assistance judiciaire à l'Autorité centrale compétente dans l'Etat requis.

Les demandes d'assistance judiciaire sont transmises, sans intervention d'aucune autre autorité, à l'aide de la formule modèle annexée à la présente Convention. Chaque Etat contractant a la faculté d'utiliser aux mêmes fins la voie diplomatique.

Article 5

Lorsqu'il n'est pas présent dans l'Etat requis, le demandeur à l'assistance judiciaire peut, sans préjudice de toute autre voie par laquelle il pourrait soumettre sa demande à l'autorité compétente de cet Etat, présenter sa demande à une autorité expéditrice de l'Etat contractant où il a sa résidence habituelle.

La demande est établie conformément à la formule modèle annexée à la présente Convention. Elle est accompagnée de tous les documents nécessaires, sous réserve du droit pour l'Etat requis de demander des informations ou des documents complémentaires dans les cas appropriés.

Chaque Etat contractant a la faculté de faire connaître que son Autorité centrale réceptrice peut être saisie par toute autre voie ou moyen.

on, applications for legal aid submitted under this Convention.

Federal States and States which have more than one legal system may designate more than one Central Authority. If the Central Authority to which an application is submitted is not competent to deal with it, it shall forward the application to whichever other Central Authority in the same Contracting State is competent to do so.

Article 4

Each Contracting State shall designate one or more transmitting authorities for the purpose of forwarding applications for legal aid to the appropriate Central Authority in the requested State.

Applications for legal aid shall be transmitted, without the intervention of any other authority, in the form of the model annexed to this Convention.

Nothing in this Article shall prevent an application from being submitted through diplomatic channels.

Article 5

Where the applicant for legal aid is not present in the requested State, he may submit his application to a transmitting authority in the Contracting State where he has his habitual residence, without prejudice to any other means open to him of submitting his application to the competent authority in the requested State.

The application shall be in the form of the model annexed to this Convention and shall be accompanied by any necessary documents, without prejudice to the right of the requested State to require further information or documents in appropriate cases.

Any Contracting State may declare that its receiving Central Authority will accept applications submitted by other channels or methods.

om rättshjälp som ges in till detta i enlighet med denna konvention.

Federala stater och stater som har mer än ett rättssystem kan utse flera centrala organ. Saknar det centrala organ till vilket en ansökan lämnas in behörighet att handlägga ansökningen, skall det vidarebefordra denna till det centrala organ som är behörigt i samma konventionsstat.

Artikel 4

Varje konventionsstat skall utse ett eller flera förmedlande organ för att sända över rättshjälpsansökningar till det behöriga centrala organet i den anmodade staten.

Ansökningarna skall översändas utan förmedling av någon annan myndighet. Det formulär för översändande som är fogat till denna konvention skall användas.

Ingenting i denna artikel hindrar att en ansökan ges in på diplomatisk väg.

Artikel 5

Befinner sig den sökande inte i den anmodade staten, kan han lämna in sin ansökan om rättshjälp till ett förmedlande organ i den konventionsstat där han har hemvist utan att därigenom mista sina möjligheter att på ett annat sätt ge in ansökningen till det behöriga organet i den anmodade staten.

Ansökan skall göras enligt det formulär för ansökan som är fogat till denna konvention och åtföljas av alla nödvändiga handlingar. Den anmodade staten har rätt att i förekommande fall begära ytterligare upplysningar eller handlingar.

Varje konventionsstat kan förklara att dess centrala mottagande organ godtar att ansökningar ges in på annan väg eller på annat sätt.

Article 6

L'autorité expéditrice assiste le demandeur afin que soient joints tous les documents et informations qui, à la connaissance de cette autorité, sont nécessaires à l'appréciation de la demande. Elle vérifie leur régularité formelle.

Elle peut refuser de transmettre la demande au cas où celle-ci lui paraît manifestement mal fondée.

Le cas échéant, elle assiste le demandeur pour une traduction sans frais des documents.

Elle répond aux demandes de renseignements complémentaires qui émanent de l'Autorité centrale réceptrice de l'Etat requis.

Article 7

Les demandes d'assistance judiciaire, les documents à l'appui, ainsi que les communications en réponse aux demandes de renseignements complémentaires, doivent être rédigés dans la langue ou dans l'une des langues officielles de l'Etat requis ou accompagnés d'une traduction faite dans l'une de ces langues.

Toutefois, lorsque dans l'Etat requérant l'obtention d'une traduction dans la langue de l'Etat requis est difficilement réalisable, ce dernier doit accepter que ces pièces soient rédigées en langue française ou anglaise ou accompagnées d'une traduction dans l'une de ces langues.

Les communications émanant de l'Autorité centrale réceptrice peuvent être rédigées dans la langue ou dans l'une des langues officielles de cet Etat, en anglais ou en français. Toutefois, lorsque la demande transmise par l'autorité expéditrice est rédigée en français ou en anglais ou accompagnée d'une traduction dans l'une de ces langues, les communications émanant de l'Autorité centrale réceptrice sont également rédigées dans l'une de ces langues.

Les frais de traductions entraînés par l'application des alinéas précédents demeurent à la charge de l'Etat requérant. Toutefois, les traductions opérées, le cas échéant, par l'Etat requis demeurent à sa charge.

Article 6

The transmitting authority shall assist the applicant in ensuring that the application is accompanied by all the information and documents known by it to be necessary for consideration of the application. It shall ensure that formal requirements are met.

If it appears to the transmitting authority that the application is manifestly unfounded, it may refuse to transmit the application.

It shall assist the applicant in obtaining without charge a translation of the documents where such assistance is appropriate.

It shall reply to requests for further information from the receiving Central Authority in the requested State.

Article 7

The application, the supporting documents and any communications in response to requests for further information shall be in the official language or in one of the official languages of the requested State or be accompanied by a translation into one of those languages.

However, where in the requesting State it is not feasible to obtain a translation into the language of the requested State, the latter shall accept the documents in either English or French, or the documents accompanied by a translation into one of those languages.

Communications emanating from the receiving Central Authority may be drawn up in the official language or one of the official languages of the requested State or in English or French. However, where the application forwarded by the transmitting authority is in either English or French, or is accompanied by a translation into one of those languages, communications emanating from the receiving Central Authority shall also be in one of those languages.

The costs of translation arising from the application of the preceding paragraphs shall be borne by the requesting State, except that any translations made in the requested State shall not give rise to any claim for reimbursement on the part of the State.

Artikel 6

Det förmedlande organet skall bistå sökanden med att säkerställa att till ansökan är fogade alla upplysningar och handlingar som enligt dess vetenskap krävs för prövning av ansökningen. Organet skall säkerställa att alla formella krav är uppfyllda.

Anser organet att ansökningen är uppenbart ogrundad, kan det vägra att sända över den.

I förekommande fall skall organet bistå sökanden med kostnadsfri översättning av handlingarna.

Organet skall besvara begäran om ytterligare upplysningar från det centrala mottagande organet i den anmodade staten.

Artikel 7

Ansökan, handlingar som utgör underlag för denna samt svar på begäran om ytterligare upplysningar skall vara avfattade på den anmodade statens officiella språk eller ett av dess officiella språk, eller åtföljas av en översättning till ett av dessa språk.

Om det inte är möjligt att inom den ansökande staten få en översättning gjord till den anmodade statens språk, skall den sistnämnda staten godta handlingarna om de är avfattade på engelska eller franska eller åtföljs av en översättning till ett av dessa språk.

Meddelanden från det centrala mottagande organet kan vara avfattade på den anmodade statens officiella språk eller ett av dess officiella språk eller på engelska eller franska. När en av det förmedlande organet översänd ansökan är avfattad på engelska eller franska eller åtföljs av en översättning härtill, skall dock även meddelanden från det centrala mottagande organet vara avfattade på ett av dessa språk.

De kostnader för översättning som uppkommer vid tillämpning av föregående stycken skall bäras av den ansökande staten. De kostnader för översättningar som görs i den anmodade staten skall dock bäras av denna.

Article 8

L'Autorité centrale réceptrice statue sur la demande d'assistance judiciaire ou prend les mesures nécessaires pour qu'il soit statué sur celle-ci par l'autorité compétente de l'Etat requis.

Elle transmet les demandes de renseignements complémentaires à l'autorité expéditrice et l'informe de toute difficulté relative à l'examen de la demande, ainsi que de la décision prise.

Article 9

Lorsqu'il ne réside pas dans un Etat contractant, le demandeur à l'assistance judiciaire peut, sans préjudice de toute autre voie par laquelle il pourrait soumettre sa demande à l'autorité compétente de l'Etat requis, transmettre sa demande par la voie consulaire.

Chaque Etat contractant a la faculté de faire connaître que son Autorité centrale réceptrice peut être saisie par tous autres voie ou moyen.

Article 10

Les documents transmis en application du présent chapitre sont dispensés de toute légalisation et de toute formalité analogue.

Article 11

L'intervention des autorités compétentes pour transmettre, recevoir ou statuer sur les demandes d'assistance judiciaire en vertu du présent chapitre est gratuite.

Article 12

L'instruction des demandes d'assistance judiciaire est effectuée d'urgence.

Article 13

Lorsque l'assistance judiciaire a été accordée en application de l'article premier, les notifications et significations, quelle qu'en

Article 8

The receiving Central Authority shall determine the application or shall take such steps as are necessary to obtain its determination by a competent authority in the requested State.

The receiving Central Authority shall transmit requests for further information to the transmitting authority and shall inform it of any difficulty relating to the examination of the application and of the decision taken.

Article 9

Where the applicant for legal aid does not reside in a Contracting State, he may submit his application through consular channels, without prejudice to any other means open to him of submitting his application to the competent authority in the requested State.

Any Contracting State may declare that its receiving Central Authority will accept applications submitted by other channels or methods.

Article 10

All documents forwarded under this Chapter shall be exempt from legalization or any analogous formality.

Article 11

No charges shall be made for the transmission, reception or determination of applications for legal aid under this Chapter.

Article 12

Applications for legal aid shall be handled expeditiously.

Article 13

Where legal aid has been granted in accordance with Article 1, service of documents in any other Contracting State in pursuance of

Artikel 8

Det centrala mottagande organet skall besluta över ansökningen eller vidta de åtgärder som är nödvändiga för att beslutet skall meddelas av en därtill behörig myndighet i den anmodade staten.

Det centrala mottagande organet skall sända över begäran om ytterligare upplysningar till det förmedlande organet samt underrätta detta om varje svårighet i samband med prövningen av ansökningen och om beslut som har fattats.

Artikel 9

Bor den sökande inte i en konventionsstat, kan han lämna in sin ansökan om rättshjälp på konsulär väg utan att därigenom mista sina möjligheter att på ett annat sätt ge in ansökningen till det behöriga organet i den anmodade staten.

Varje konventionsstat kan avge förklaring att dess centrala mottagande organ godtar ansökningar som ges in på annan väg eller på annat sätt.

Artikel 10

Alla handlingar som översänds enligt detta kapitel skall vara befriade från legalisering eller motsvarande formalitet.

Artikel 11

Översändande, mottagande och handläggning av rättshjälpsansökningar enligt detta kapitel sker gratis.

Artikel 12

Ansökningar om rättshjälp skall handläggas skyndsamt.

Artikel 13

Har rättshjälp beviljats enligt artikel 1, skall delgivning som hänför sig till den rättssökandes rättegång och som verkställs i en an-

soit la forme, relatives au procès du bénéficiaire et qui seraient à faire dans un autre Etat contractant, ne peuvent donner lieu à aucun remboursement. Il en va de même des commissions rogatoires et enquêtes sociales, à l'exception des indemnités payées aux experts et aux interprètes.

Lorsqu'une personne a été admise, en application de l'article premier, au bénéfice de l'assistance judiciaire dans un Etat contractant à l'occasion d'une procédure ayant donné lieu à une décision, elle bénéficie, sans nouvel examen, de l'assistance judiciaire dans tout autre Etat contractant où elle sollicite la reconnaissance ou l'exécution de cette décision.

Chapitre II – Caution *Judicatum solvi* et exequatur des condamnations aux frais et dépens

Article 14

Aucune caution ni aucun dépôt, sous quelque dénomination que ce soit, ne peut être exigé en raison de leur seule qualité d'étranger ou de leur seul défaut de domicile ou de résidence dans l'Etat où l'action est intentée, des personnes, physiques ou morales, ayant leur résidence habituelle dans l'un des Etats contractants qui seront demandeurs ou intervenants devant les tribunaux d'un autre Etat contractant.

La même règle s'applique au versement qui serait exigé des demandeurs ou des intervenants pour garantir les frais judiciaires.

Article 15

Les condamnations aux frais et dépens du procès, prononcées dans l'un des Etats contractants contre toute personne dispensée de la caution, du dépôt ou du versement en vertu soit de l'article 14, soit de la loi de l'Etat où l'action est intentée, seront, à la demande du créancier, rendues gratuitement exécutoires dans tout autre Etat contractant.

the legally aided person's proceedings shall not give rise to any charges regardless of the manner in which service is effected. The same applies to Letters of Request and social enquiry reports, except for fees paid to experts and interpreters.

Where a person has received legal aid in accordance with Article 1 for proceedings in a Contracting State and a decision has been given in those proceedings, he shall, without any further examination of his circumstances, be entitled to legal aid in any other Contracting State in which he seeks to secure the recognition or enforcement of that decision.

Chapter II – Security for costs and enforceability of orders for costs

Article 14

No security, bond or deposit of any kind may be required, by reason only of their foreign nationality or of their not being domiciled or resident in the State in which proceedings are commenced, from persons (including legal persons) habitually resident in a Contracting State who are plaintiffs or parties intervening in proceedings before the courts or tribunals of another Contracting State.

The same rule shall apply to any payment required of plaintiffs or intervening parties as security for court fees.

Article 15

An order for payment of costs and expenses of proceedings, made in one of the Contracting States against any person exempt from requirements as to security, bond, deposit or payment by virtue of Article 14 or of the law of the State where the proceedings have been commenced shall, on the application of the person entitled to the benefit of the order, be rendered enforceable without charge in any other Contracting State.

nan konventionsstat inte medföra några kostnader, oavsett på vilket sätt delgivning sker. Detsamma skall gälla för bevisupptagning och socialutredningar med undantag för ersättning till sakkunniga och tolkar.

Den som har beviljats rättshjälp enligt artikel 1 för en rättegång i en konventionsstat skall utan ytterligare undersökning av omständigheterna vara berättigad till rättshjälp i en annan konventionsstat, i vilken han begär att beslut som har meddelats i rättegången skall erkännas eller verkställas.

Kapitel II – Säkerhet för rättegångskostnader och exekvaturprövning

Artikel 14

Den som har hemvist i en konventionsstat (även en juridisk person avses) och är kärke eller intervenient vid domstol i en annan konventionsstat får inte förpliktas att ställa borgen eller någon annan säkerhet av något slag enbart på grund av sin egenskap av utlänning eller på grund av att han inte har hemvist eller bor i den stat där rättegången har inletts.

Detsamma skall gälla i fråga om skyldighet för kärke eller intervenient att deponera medel för ersättning som utgår till domstolen.

Artikel 15

Beslut om ersättning för rättegångskostnader som har meddelats i en av konventionsstaterna mot den som enligt artikel 14 eller enligt lagen i den stat där rättegången har inletts har befriats från att ställa borgen eller annan säkerhet eller att deponera medel skall på ansökan av den som är berättigad till ersättningen kostnadsfritt göras verkställbart i varje annan konventionsstat.

Article 16

Chaque Etat contractant désigne une ou plusieurs autorités expéditrices chargées de transmettre les demandes d'exequatur visées par l'article 15 à l'Autorité centrale compétente dans l'Etat requis.

Chaque Etat contractant désigne une Autorité centrale chargée de recevoir les demandes et de prendre les mesures appropriées pour qu'une décision définitive soit prise à cet égard.

Les Etats fédéraux et les Etats dans lesquels plusieurs systèmes de droit sont en vigueur ont la faculté de désigner plusieurs Autorités centrales. En cas d'incompétence de l'Autorité centrale saisie, celle-ci transmet la demande à l'Autorité centrale compétente dans l'Etat requis.

Les demandes sont transmises sans intervention d'aucune autre autorité. Cependant, chaque Etat contractant a la faculté d'utiliser aux mêmes fins la voie diplomatique.

A moins que l'Etat requis n'ait déclaré s'y opposer, les dispositions qui précèdent ne font pas obstacle à ce que la demande d'exequatur soit présentée directement par le créancier.

Article 17

Les demandes d'exequatur doivent être accompagnées:

a d'une expédition conforme de la partie de la décision faisant apparaître les noms et qualités des parties, ainsi que le dispositif se rapportant aux frais et dépens ;

b de tout document de nature à prouver que la décision ne peut plus faire l'objet d'un recours ordinaire dans l'Etat d'origine et qu'elle y est exécutoire ;

c d'une traduction certifiée conforme de ces documents dans la langue de l'Etat requis, lorsqu'ils ne sont pas rédigés dans cette langue.

L'autorité compétente de l'Etat requis statue sur les demandes d'exequatur sans en-

Article 16

Each Contracting State shall designate one or more transmitting authorities for the purpose of forwarding to the appropriate Central Authority in the requested State applications for rendering enforceable orders to which Article 15 applies.

Each Contracting State shall designate a Central Authority to receive such applications and to take the appropriate steps to ensure that a final decision on them is reached.

Federal States and States which have more than one legal system may designate more than one Central Authority. If the Central Authority to which an application is submitted is not competent to deal with it, it shall forward the application to whichever other Central Authority in the requested State is competent to do so.

Applications under this Article shall be transmitted without the intervention of any other authority, without prejudice to an application being transmitted through diplomatic channels.

Nothing in this Article shall prevent applications from being made directly by the person entitled to the benefit of the order unless the requested State has declared that it will not accept applications made in this manner.

Article 17

Every application under Article 15 shall be accompanied by –

a a true copy of the relevant part of the decision showing the names and capacities of the parties and of the order for payment of costs or expenses;

b any document necessary to prove that the decision is no longer subject to the ordinary forms of review in the State of origin and that it is enforceable there;

c a translation, certified as true, of the above-mentioned documents into the language of the requested State, if they are not in that language.

The application shall be determined without a hearing and the competent authority in

Artikel 16

Varje konventionsstat skall utse ett eller flera förmedlande organ för att sända över ansökningar om verkställighet av beslut som avses i artikel 15 till det centrala organ som är behörigt i den anmodade staten.

Varje konventionsstat skall utse ett centralt organ för att ta emot sådana ansökningar och vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att ett slutligt beslut meddelas i anledning av ansökningen.

Federala stater samt stater som har mer än ett rättssystem kan utse flera centrala organ. Saknar det centrala organ till vilket ansökan lämnas in behörighet att handlägga ansökningen, skall det vidarebefordra denna till det centrala organ som är behörigt i den anmodade staten.

Ansökningar enligt denna artikel skall översändas utan förmedling av någon annan myndighet. De får dock ges in på diplomatisk väg.

Ingenting i denna artikel hindrar att den ersättningsberättigade själv ger in ansökningen, om inte den anmodade staten har avgett förklaring att den inte godtar detta.

Artikel 17

Till en ansökning enligt artikel 15 skall fogas

a en bestyrkt kopia av den del av beslutet som innehåller parternas namn, deras ställning i rättegången och själva betalningsåläggandet;

b de handlingar som erfordras för att styrka att beslutet har vunnit laga kraft i ursprungslandet och att det kan verkställas där;

c en bestyrkt översättning av ovan nämnda handlingar till den anmodade statens språk, om de inte är upprättade på det språket.

Beslut över ansökan skall fattas utan parternas hörande och behörig myndighet i den

tendre les parties. Elle se borne à vérifier que les pièces ont été produites. A la requête du demandeur, elle évalue le montant des frais d'attestation, de traduction et de certification, qui sont assimilés aux frais et dépens du procès. Aucune légalisation ou formalité analogue ne peut être imposée.

Les parties n'ont d'autres recours contre la décision rendue par l'autorité compétente que ceux qui leur sont ouverts par la législation de l'Etat requis.

Chapitre III – Copies d'actes et de décisions de justice

Article 18

En matière civile ou commerciale, les ressortissants d'un Etat contractant, ainsi que les personnes ayant leur résidence habituelle dans un Etat contractant, peuvent, dans les mêmes conditions que les nationaux, se faire délivrer et, le cas échéant, faire légaliser des copies ou des extraits de registres publics ou de décisions de justice dans un autre Etat contractant.

Chapitre IV – Contrainte par corps et sauf-conduit

Article 19

La contrainte par corps, soit comme moyen d'exécution, soit comme mesure simplement conservatoire, ne pourra pas, en matière civile ou commerciale, être appliquée aux ressortissants d'un Etat contractant ou aux personnes ayant leur résidence habituelle dans un Etat contractant dans le cas où elle ne serait pas applicable aux ressortissants de cet Etat. Tout fait qui pourrait être invoqué par un ressortissant ayant sa résidence habituelle dans cet Etat pour obtenir la levée de la contrainte par corps doit produire le même effet au profit d'un ressortissant d'un Etat contractant ou d'une personne ayant sa résidence habituelle dans un Etat contractant, même si ce fait s'est produit à l'étranger.

the requested State shall be limited to examining whether the required documents have been produced. If so requested by the applicant, that authority shall determine the amount of the costs of attestation, translation and certification, which shall be treated as costs and expenses of the proceedings. No legalization or analogous formality may be required.

There shall be no right of appeal against the decision of the competent authority except in accordance with the law of the requested State.

Chapter III – Copies of entries and decisions

Article 18

Nationals of any Contracting State and persons habitually resident in any Contracting State may obtain in any other Contracting State, on the same terms and conditions as its nationals, copies of or extracts from entries in public registers and decisions relating to civil or commercial matters and may have such documents legalized, where necessary.

Chapter IV – Physical detention and safe-conduct

Article 19

Arrest and detention, whether as a means of enforcement or simply as a precautionary measure, shall not, in civil or commercial matters, be employed against nationals of a Contracting State or persons habitually resident in a Contracting State in circumstances where they cannot be employed against nationals of the arresting and detaining State. Any fact which may be invoked by a national habitually resident in such State to obtain release from arrest or detention may be invoked with the same effect by a national of a Contracting State or a person habitually resident in a Contracting State even if the fact occurred abroad.

anmodade staten skall endast undersöka, huruvida de handlingar som erfordras har lämnats in. På begäran av sökanden skall den fastställa det belopp till vilket kostnader för attestering, översättning och bestyrkande uppgår. Dessa kostnader skall anses som rättegångskostnader. Legalisering eller liknande formalitet får inte krävas.

Talan mot den berörda myndighetens beslut får inte föras annat än enligt den anmodade statens lag.

Kapitel III – Kopior av handlingar och beslut

Artikel 18

Medborgare i en konventionsstat och personer med hemvist i en konventionsstat kan på samma villkor som medborgarna i en annan konventionsstat där erhålla kopia av eller utdrag ur folkbokföringsregister och beslut i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur samt, i förekommande fall, få dessa handlingar legaliserade.

Kapitel IV – Gäldsfängelse och immunitet

Artikel 19

I mål och ärenden av civil eller kommersiell natur får gäldsfängelse inte komma till användning, vare sig som exekutionsmedel eller som säkerhetsåtgärd, mot medborgare i en konventionsstat eller mot personer med hemvist i en konventionsstat annat än i de fall då åtgärden kan användas gentemot statens egna medborgare. En omständighet som kan åberopas som befrielsegrund av en sådan stats egna medborgare med hemvist i landet skall medföra samma verkan för en medborgare i en konventionsstat eller för den som har hemvist i en konventionsstat, även om omständigheten har inträffat i utlandet.

Article 20

Lorsqu'un témoin ou un expert, ressortissant d'un Etat contractant ou ayant sa résidence habituelle dans un Etat contractant, est cité nommément par un tribunal ou par une partie avec l'autorisation d'un tribunal à comparaître devant les tribunaux d'un autre Etat contractant, il ne peut être poursuivi, détenu ou soumis à une restriction quelconque de sa liberté individuelle sur le territoire de cet Etat pour des condamnations ou des faits antérieurs à son entrée sur le territoire de l'Etat requérant.

L'immunité prévue à l'alinéa précédent commence sept jours avant la date fixée pour l'audition du témoin ou de l'expert et prend fin lorsque le témoin ou l'expert, ayant eu la possibilité de quitter le territoire pendant sept jours consécutifs après que les autorités judiciaires l'aient informé que sa présence n'était plus requise, sera néanmoins demeuré sur ce territoire ou y sera revenu volontairement après l'avoir quitté.

Chapitre V – Dispositions générales*Article 21*

Sous réserve des dispositions de l'article 22, aucune disposition de la présente Convention ne sera interprétée comme limitant les droits relatifs aux matières réglées par celle-ci qui pourraient être reconnus à une personne conformément aux lois d'un Etat contractant ou conformément à toute autre convention à laquelle cet Etat est ou sera partie.

Article 22

La présente Convention remplace, dans les rapports entre les Etats qui l'auront ratifiée, les articles 17 à 24 de la *Convention relative à la procédure civile*, signée à La Haye le 17 juillet 1905, ou les articles 17 à 26 de la *Convention relative à la procédure civile*, signée à La Haye le premier mars 1954, pour les Etats qui sont Parties à l'une ou l'autre de ces Conventions, même si la réserve du deuxième alinéa de l'article 28, lettre c est faite.

Article 20

A person who is a national of or habitually resident in a Contracting State and who is summoned by name by a court or tribunal in another Contracting State, or by a party with the leave of the court or tribunal, in order to appear as a witness or expert in proceedings in that State shall not be liable to prosecution or detention, or subjected to any other restriction on his personal liberty, in the territory of that State in respect of any act or conviction occurring before his arrival in that State.

The immunity provided for in the preceding paragraph shall commence seven days before the date fixed for the hearing of the witness or expert and shall cease when the witness or expert having had, for a period of seven consecutive days from the date when he was informed by the judicial authorities that his presence is no longer required, an opportunity of leaving has nevertheless remained in the territory, or having left it, has returned voluntarily.

Chapter V – General provisions*Article 21*

Without prejudice to the provisions of Article 22, nothing in this Convention shall be construed as limiting any rights in respect of matters governed by this Convention which may be conferred upon a person under the law of any Contracting State or under any other convention to which it is, or becomes, a party.

Article 22

Between Parties to this Convention who are also Parties to one or both of the *Conventions on civil procedure* signed at The Hague on the 17th of July 1905 and the 1st of March 1954, this Convention shall replace Articles 17 to 24 of the Convention of 1905 or Articles 17 to 26 of the Convention of 1954 even if the reservation provided for under paragraph 2c of Article 28 of this Convention has been made.

Artikel 20

Den som är medborgare eller har hemvist i en konventionsstat och som av en domstol eller av en part med domstolens tillstånd har personligen kallats att inställa sig inför domstol i en annan konventionsstat såsom vittne eller sakkunnig i rättegång i den staten, får inte lagföras eller fängslas eller på annat sätt underkastas inskränkning i sin personliga frihet inom den statens territorium på grund av en gärning eller dom som härrör från tiden före hans ankomst till staten i fråga.

Den immunitet som föreskrivs i ovanstående stycke skall inträda sju dagar före den dag som har fastställts för vittnes- eller sakkunnigförhöret och skall upphöra när vittnet eller den sakkunnige, trots att han under en sammanhängande tid av sju dagar från den dag då han av de judiciella myndigheterna underrättades om att hans närvaro inte längre påfordrades, har haft möjlighet att lämna territoriet, har stannat kvar där eller, efter att ha lämnat det, frivilligt har återvänt dit.

Kapitel V — Allmänna bestämmelser*Artikel 21*

Med undantag för vad som föreskrivs i artikel 22 skall ingenting i denna konvention tolkas som en begränsning av rättigheter vilka, i sådana frågor som regleras i konventionen, tillkommer någon enligt en konventionsstats lagar eller enligt en annan konvention som den staten har tillträtt eller kommer att tillträda.

Artikel 22

Denna konvention ersätter i förhållandet mellan stater som har ratificerat den och som är anslutna även till någon av de i Haag den 17 juli 1905 och den 1 mars 1954 underteckande konventionerna angående vissa till civilprocessen hörande ämnen, artiklarna 17–24 i 1905 års och artiklarna 17–26 i 1954 års konvention. Detta gäller även om förbehåll som avses i artikel 28 andra stycket c har gjorts.

Article 23

Les accords additionnels aux Conventions de 1905 et de 1954, conclus par les Etats contractants, sont considérés comme également applicables à la présente Convention, dans la mesure où ils sont compatibles avec celle-ci, à moins que les Etats intéressés n'en conviennent autrement.

Article 24

Tout Etat contractant peut, au moyen d'une déclaration, faire connaître la ou les langues autres que celles prévues aux articles 7 et 17 dans lesquelles les documents qui seront adressés à son Autorité centrale peuvent être rédigés ou traduits.

Article 25

Tout Etat contractant qui a plusieurs langues officielles et qui ne peut, pour des raisons de droit interne, accepter pour l'ensemble de son territoire les documents visés aux articles 7 et 17 d'assistance judiciaire dans l'une de ces langues, doit faire connaître au moyen d'une déclaration la langue dans laquelle ceux-ci doivent être rédigés ou traduits en vue de leur présentation dans les parties de son territoire qu'il a déterminées.

Article 26

Un Etat contractant qui comprend deux ou plusieurs unités territoriales dans lesquelles des systèmes de droit différents s'appliquent aux matières régies par cette Convention pourra, au moment de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, déclarer que la présente Convention s'appliquera à toutes ses unités territoriales ou seulement à l'une ou à plusieurs d'entre elles, et pourra à tout moment modifier cette déclaration en faisant une nouvelle déclaration.

Ces déclarations seront notifiées au Ministère des Affaires Etrangères du Royaume des Pays-Bas et indiqueront expressément les unités territoriales auxquelles la Convention s'applique.

Article 23

Supplementary agreements between Parties to the Conventions of 1905 and 1954 shall be considered as equally applicable to the present Convention, to the extent that they are compatible therewith, unless the Parties otherwise agree.

Article 24

A Contracting State may by declaration specify a language or languages other than those referred to in Articles 7 and 17 in which documents sent to its Central Authority may be drawn up or translated.

Article 25

A Contracting State which has more than one official language and cannot, for reasons of internal law, accept for the whole of its territory documents referred to in Articles 7 and 17 drawn up in one of those languages shall by declaration specify the language in which such documents or translations thereof shall be drawn up for submission in the specified parts of its territory.

Article 26

If a Contracting State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in this Convention, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare that this Convention shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify that declaration by submitting another declaration at any time.

Any such declaration shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands and shall state expressly the territorial units to which the Convention applies.

Artikel 23

Tilläggsöverenskommelser till 1905 och 1954 års konventioner mellan fördragsslutande stater skall, om inte staterna kommer överens om annat, äga motsvarande tillämpning på denna konvention i den mån överenskommelserna är förenliga med denna.

Artikel 24

En konventionsstat kan genom förklaring ange att handlingar som sänds till dess centrala organ får vara avfattade på eller översatta till ett eller flera andra språk än som avses i artiklarna 7 och 17.

Artikel 25

En konventionsstat, som har mer än ett officiellt språk och som med hänsyn till sin lagstiftning inte kan ta emot handlingar som avses i artiklarna 7 och 17 på ett av dessa språk i fråga om hela sitt territorium, skall i en förklaring ange det språk på vilket handlingarna eller översättning skall avfattas beträffande angivna delar av territoriet.

Artikel 26

Har en konventionsstat två eller flera territoriella enheter i vilka olika rättsordningar gäller beträffande frågor som regleras i denna konvention, kan staten vid undertecknande, ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning förklara att konventionens tillämpning utvidgas till samtliga territoriella enheter eller endast en eller flera av dem. Förklaringen kan när som helst ändras genom att en ny förklaring avges.

Konungariket Nederländernas utrikesministerium skall underrättas om sådana förklaringar. I förklaringen skall de territoriella enheter som konventionen äger tillämpning på uttryckligen anges.

Article 27

Lorsqu'un Etat contractant a un système de gouvernement en vertu duquel les pouvoirs exécutif, judiciaire et législatif sont partagés entre des Autorités centrales et d'autres autorités de cet Etat, la signature, la ratification, l'acceptation ou l'approbation de la Convention, ou l'adhésion à celle-ci, ou une déclaration faite en vertu de l'article 26, n'emportera aucune conséquence quant au partage interne des pouvoirs dans cet Etat.

Article 28

Tout Etat contractant pourra, au moment de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion se réserver le droit d'exclure l'application de l'article premier aux personnes qui ne sont pas ressortissantes d'un Etat contractant, mais qui ont leur résidence habituelle dans un Etat contractant autre que celui qui a fait la réserve ou qui ont eu leur résidence habituelle dans l'Etat qui a fait la réserve, s'il n'existe aucune réciprocité entre l'Etat qui a fait la réserve et l'Etat dont le demandeur à l'assistance judiciaire est le ressortissant.

Tout Etat contractant pourra, au moment de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, se réserver le droit d'exclure:

a l'usage de l'anglais, du français, ou de ces deux langues, tel que prévu à l'alinéa 2 de l'article 7;

b l'application des dispositions de l'alinéa 2 de l'article 13;

c l'application des dispositions du chapitre II;

d l'application de l'article 20.

Lorsqu'un Etat:

e aura exclu l'usage des langues anglaise et française en faisant la réserve prévue à la lettre *a* de l'alinéa précédent, tout autre Etat affecté par celle-ci pourra appliquer la même règle à l'égard de l'Etat qui aura fait la réserve;

f aura fait la réserve prévue à la lettre *b* de l'alinéa précédent, tout autre Etat pourra refuser d'appliquer l'alinéa 2 de l'article 13

Article 27

Where a Contracting State has a system of government under which executive, judicial and legislative powers are distributed between central and other authorities within that State, its signature or ratification, acceptance, or approval of, or accession to this Convention, or its making of any declaration under Article 26 shall carry no implication as to the internal distribution of powers within that State.

Article 28

Any Contracting State may, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, reserve the right to exclude the application of Article I in the case of persons who are not nationals of a Contracting State but who have their habitual residence in a Contracting State other than the reserving State or formerly had their habitual residence in the reserving State, if there is no reciprocity of treatment between the reserving State and the State of which the applicants for legal aid are nationals.

Any Contracting State may, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, reserve the right to exclude –

a the use of English or French, or both, under paragraph 2 of Article 7;

b the application of paragraph 2 of Article 13;

c the application of Chapter II;

d the application of Article 20.

Where a State has made a reservation –

e under paragraph 2*a* of this Article, excluding the use of both English and French, any other State affected thereby may apply the same rule against the reserving State;

f under paragraph 2*b* of this Article, any other State may refuse to apply paragraph 2 of Article 13 to persons who are nationals of

Artikel 27

Har en konventionsstat ett statsskick, enligt vilket den verkställande, dömande och lagstiftande makten är fördelad mellan centrala och andra myndigheter i den staten, skall undertecknande, ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning till denna konvention eller förklaring enligt artikel 26 inte påverka maktfördelningen i den staten.

Artikel 28

En konventionsstat kan vid undertecknande, ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning förbehålla sig rätten att inte tillämpa artikel 1 i fråga om den som inte är medborgare i en konventionsstat men som har hemvist i en annan konventionsstat än den stat som gör förbehållet eller som tidigare haft hemvist i den stat som gör förbehållet, såvida inte ömsesidighet föreligger mellan den stat som gör förbehållet och den stat i vilken den rättshjälpsökande är medborgare.

En konventionsstat kan vid undertecknande, ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning förbehålla sig rätten att utesluta

a användningen av engelska eller franska eller båda språken, enligt artikel 7 andra stycket;

b tillämpningen av artikel 13 andra stycket;

c tillämpningen av kapitel II;

d tillämpningen av artikel 20.

Har en stat gjort förbehåll

e enligt andra stycket a i denna artikel och uteslutit användningen av både franska och engelska, kan varje annan stat som berörs av detta tillämpa samma regel i förhållande till den stat som har gjort förbehållet;

f enligt andra stycket b i denna artikel, kan varje annan stat vägra att tillämpa artikel 13 andra stycket på medborgare i den stat

aux ressortissants de l'Etat qui aura fait la réserve, ainsi qu'aux personnes ayant leur résidence habituelle dans cet Etat;

g aura fait la réserve prévue à la lettre c de l'alinéa précédent, tout autre Etat pourra refuser d'appliquer les dispositions du chapitre II aux ressortissants de l'Etat qui aura fait la réserve, ainsi qu'aux personnes ayant leur résidence habituelle dans cet Etat.

Aucune autre réserve ne sera admise.

Tout Etat contractant pourra, à tout moment, retirer une réserve qu'il aura faite. Ce retrait sera notifié au Ministère des Affaires Etrangères du Royaume des Pays-Bas. L'effet de la réserve cessera le premier jour du troisième mois du calendrier après cette notification.

Article 29

Tout Etat contractant indiquera au Ministère des Affaires Etrangères du Royaume des Pays-Bas, soit au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, soit ultérieurement, les autorités prévues aux articles 3, 4 et 16.

Il notifiera, le cas échéant, dans les mêmes conditions:

a les déclarations visées aux articles 5, 9, 16, 24, 25, 26 et 33;

b tout retrait et toute modification des désignations et déclarations mentionnées ci-dessus;

c le retrait de toute réserve.

Article 30

Les formules modèles annexées à la présente Convention pourront être amendées par décision d'une Commission spéciale à laquelle seront invités tous les Etats contractants et tous les Etats Membres de la Conférence de La Haye et qui sera convoquée par le Secrétaire général de la Conférence de La Haye. La proposition d'amender les formules devra être portée à l'ordre du jour qui sera joint à la convocation.

Les amendements seront adoptés par la Commission spéciale à la majorité des Etats contractants présents et prenant part au vote.

or habitually resident in the reserving State;

g under paragraph 2c of this Article, any other State may refuse to apply Chapter II to persons who are nationals of or habitually resident in the reserving State.

No other reservation shall be permitted.

Any Contracting State may at any time withdraw a reservation it has made. The withdrawal shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands. The reservation shall cease to have effect on the first day of the third calendar month after the notification.

Article 29

Every Contracting State shall, at the time of the deposit of its instrument of ratification or accession, or at a later date, inform the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands of the designation of authorities pursuant to Articles 3, 4 and 16.

It shall likewise inform the Ministry, where appropriate, of the following –

a declarations pursuant to Articles 5, 9, 16, 24, 25, 26 and 33;

b any withdrawal or modification of the above designations and declarations;

c the withdrawal of any reservation.

Article 30

The model forms annexed to this Convention may be amended by a decision of a Special Commission convoked by the Secretary General of the Hague Conference to which all Contracting States and all Member States shall be invited. Notice of the proposal to amend the forms shall be included in the agenda for the meeting.

Amendments adopted by a majority of the Contracting States present and voting at the Special Commission shall come into force for

som har gjort förbehållet och på dem som har hemvist där;

g enligt andra stycket c i denna artikel, kan varje annan stat vägra att tillämpa kapitel II på medborgare i den stat som har gjort förbehållet och på dem som har hemvist där.

Andra förbehåll får inte göras.

Varje konventionsstat kan när som helst återta ett förbehåll. Konungariket Nederländernas utrikesministerium skall underrättas om återtagandet. Förbehållets verkan upphör första dagen i tredje kalendermånaden efter underrättelsen.

Artikel 29

Varje konventionsstat skall vid deponeringen av sitt instrument rörande ratifikation eller anslutning, eller senare, underrätta Konungariket Nederländernas utrikesministerium om utseendet av myndigheter enligt artiklarna 3, 4 och 16.

Konventionsstat skall likaledes, i förekommande fall, underrätta ministeriet om

a förklaringar enligt artiklarna 5, 9, 16, 24, 25, 26 och 33;

b återtagande eller ändring i fråga om utseendet av myndigheter eller beträffande förklaringar som avses i det föregående;

c återtagande av förbehåll.

Artikel 30

De modellformulär som bifogas denna konvention kan ändras genom beslut av en särskild kommitté som Haagkonferensens generalsekreterare sammankallar och till vilken alla konventionsstater och alla medlemsstater skall inbjudas. Förslag till ändring av formulären skall finnas upptagna på dagordningen för sammanträdet.

Ändringar som har godtagits av majoriteten av de i den särskilda kommittén representerade och röstande konventionsstaterna

Ils entreront en vigueur pour tous les Etats contractants le premier jour du septième mois après la date à laquelle le Secrétaire général les aura communiqués à tous Etats contractants.

Au cours du délai prévu à l'alinéa précédent, tout Etat contractant pourra notifier par écrit au Ministère des Affaires Etrangères du Royaume des Pays-Bas qu'il entend faire une réserve à cet amendement. L'Etat qui aura fait une telle réserve sera traité, en ce qui concerne cet amendement, comme s'il n'était pas Partie à la présente Convention jusqu'à ce que la réserve ait été retirée.

Chapitre VI – Clauses finales

Article 31

La Convention est ouverte à la signature des Etats qui étaient Membres de la Conférence de La Haye de droit international privé lors de sa Quatorzième session, ainsi que des Etats non-Membres invités à son élaboration.

Elle sera ratifiée, acceptée ou approuvée et les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés auprès du Ministère des Affaires Etrangères du Royaume des Pays-Bas.

Article 32

Tout autre Etat pourra adhérer à la Convention.

L'instrument d'adhésion sera déposé auprès du Ministère des Affaires Etrangères du Royaume des Pays-Bas.

L'adhésion n'aura d'effet que dans les rapports entre l'Etat adhérent et les Etats contractants qui n'auront pas élevé d'objection à son encontre dans les douze mois après la réception de la notification prévue au chiffre 2 de l'article 36. Une telle objection pourra également être élevée par tout Etat Membre au moment d'une ratification, acceptation ou approbation de la Convention, ultérieure à l'adhésion. Ces objections seront notifiées au Ministère des Affaires Etrangères du Royaume des Pays-Bas.

all Contracting States on the first day of the seventh calendar month after the date of their communication by the Secretary General to all Contracting States.

During the period provided for by paragraph 2 any Contracting State may by notification in writing to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands make a reservation with respect to the amendment. A Party making such reservation shall until the reservation is withdrawn be treated as a State not a Party to the present Convention with respect to that amendment.

Chapter VI – Final clauses

Article 31

The Convention shall be open for signature by the States which were Members of the Hague Conference on Private International Law at the time of its Fourteenth Session and by non-Member States which were invited to participate in its preparation.

It shall be ratified, accepted or approved and the instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.

Article 32

Any other State may accede to the Convention.

The instrument of accession shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.

Such accession shall have effect only as regards the relations between the acceding State and those Contracting States which have not raised an objection to its accession in the twelve months after the receipt of the notification referred to in sub-paragraph 2 of Article 36. Such an objection may also be raised by Member States at the time when they ratify, accept or approve the Convention after an accession. Any such objection shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.

träder i kraft för samtliga konventionsstater den första dagen i den sjunde kalendermånaden efter den dag då generalsekreteraren har underrättat alla konventionsstater om ändringarna.

Under tid som anges i andra stycket kan varje konventionsstat genom skriftlig notifikation till Konungariket Nederländernas utrikesministerium göra förbehåll rörande ändringen. Den stat som gör sådant förbehåll skall, till dess att förbehållet återtas, i fråga om ändringen behandlas som om staten inte hade tillträtt denna konvention.

Kapitel VI — Slutbestämmelser

Artikel 31

Denna konvention står öppen för undertecknande av de stater som var medlemmar i Haagkonferensen för internationell privaträtt under dess fjortonde session samt av icke-medlemsstater, som inbjudits att delta i förberedelsearbetet för denna.

Den skall ratificeras, godtas eller godkännas och ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten skall deponeras hos Konungariket Nederländernas utrikesministerium.

Artikel 32

Varje annan stat kan ansluta sig till konventionen. Anslutningsinstrumentet skall deponeras hos Konungariket Nederländernas utrikesministerium.

Anslutningen får verkan endast i förhållandet mellan den stat som anslutit sig och de konventionsstater som inte inom tolv månader efter mottagandet av den underrättelse som avses i artikel 36 första stycket 2 har förklarat att de motsätter sig anslutningen. En sådan förklaring kan också varje medlemsstat göra vid ratifikation, godtagande eller godkännande av konventionen efter en anslutning.

Konungariket Nederländernas utrikesministerium skall underrättas om varje sådan förklaring.

Article 33

Tout Etat, au moment de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, pourra déclarer que la Convention s'étendra à l'ensemble des territoires qu'il représente sur le plan international ou à l'un ou plusieurs d'entre eux. Cette déclaration aura effet au moment où elle entre en vigueur pour cet Etat.

Cette déclaration, ainsi que toute extension ultérieure, seront notifiées au Ministère des Affaires Etrangères du Royaume des Pays-Bas.

Article 34

La Convention entrera en vigueur le premier jour du troisième mois du calendrier après le dépôt du troisième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion prévu par les articles 31 et 32.

Ensuite, la Convention entrera en vigueur:

1 pour chaque Etat ratifiant acceptant, approuvant ou adhérant postérieurement le premier jour du troisième mois du calendrier après le dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion;

2 pour les territoires ou les unités territoriales auxquels la Convention a été étendue conformément à l'article 26 ou 33, le premier jour du troisième mois du calendrier après la notification visée dans ces articles.

Article 35

La Convention aura une durée de cinq ans à partir de la date de son entrée en vigueur conformément à l'article 34, alinéa premier, même pour les Etats qui l'auront postérieurement ratifiée, acceptée ou approuvée ou qui y auront adhéré.

La Convention sera renouvelée tacitement de cinq ans en cinq ans, sauf dénonciation.

La dénonciation sera, au moins six mois avant l'expiration du délai de cinq ans, notifiée au Ministère des Affaires Etrangères du Royaume des Pays-Bas. Elle pourra se li-

Article 33

Any State may, at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, declare that the Convention shall extend to all the territories for the international relations of which it is responsible, or to one or more of them. Such a declaration shall take effect at the time the Convention enters into force for that State.

Such declaration, as well as any subsequent extension, shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands.

Article 34

The Convention shall enter into force on the first day of the third calendar month after the deposit of the third instrument of ratification, acceptance, approval or accession referred to in Articles 31 and 32.

Thereafter the Convention shall enter into force –

1 for each State ratifying, accepting, approving or acceding to it subsequently, on the first day of the third calendar month after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession;

2 for any territory or territorial unit to which the Convention has been extended in conformity with Article 26 or 33, on the first day of the third calendar month after the notification referred to in that Article.

Article 35

The Convention shall remain in force for five years from the date of its entry into force in accordance with the first paragraph of Article 34 even for States which subsequently have ratified, accepted, approved it or acceded to it.

If there has been no denunciation, it shall be renewed tacitly every five years.

Any denunciation shall be notified to the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, at least six months before the expiry of the five year period. It may be

Artikel 33

Varje stat kan vid undertecknande, ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning, förklara att konventionens tillämpning utvidgas till samtliga de territorier, för vilkas internationella förbindelser staten svarar, eller till ett eller flera av dessa. En sådan förklaring får verkan samtidigt som konventionen träder i kraft för den staten.

Konungariket Nederländernas utrikesministerium skall underrättas om förklaringen och om varje utvidgning som sker senare.

Artikel 34

Konventionen träder i kraft den första dagen i den tredje kalendermånaden efter det att det tredje av de i artiklarna 31 och 32 angivna ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumenten har deponerats.

Därefter träder konventionen i kraft:

1 för varje stat som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till den vid en senare tidpunkt, den första dagen i den tredje kalendermånaden efter det att ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet har deponerats;

2 för varje territorium eller territoriell enhet som konventionens tillämpning har utvidgats till enligt artikel 26 eller 33, den första dagen i den tredje kalendermånaden efter den i artiklarna angivna underrättelsen.

Artikel 35

Konventionen gäller i fem år, räknat från den dag då den enligt artikel 34 första stycket har trätt i kraft. Detsamma gäller även för stater som senare har ratificerat, godtagit eller godkänt den eller anslutit sig till den.

Om uppsägning inte sker, skall konventionen anses förlängd för fem år i sänder.

Uppsägning skall notificeras hos Konungariket Nederländernas utrikesministerium minst sex månader före den löpande femårsperiodens utgång. Uppsägning kan begränsas

imiter à certains territoires ou unités territoriales auxquels s'applique la Convention.

La dénonciation n'aura d'effet qu'à l'égard de l'Etat qui l'aura notifiée. La Convention restera en vigueur pour les autres Etats contractants.

Article 36

Le Ministère des Affaires Etrangères du Royaume des Pays-Bas notifiera aux Etats Membres de la Conférence, ainsi qu'aux Etats qui auront adhéré conformément aux dispositions de l'article 32:

1 les signatures, ratifications, acceptations et approbations visées à l'article 31;

2 les adhésions et les objections aux adhésions visées à l'article 32;

3 la date à laquelle la Convention entrera en vigueur conformément aux dispositions de l'article 34;

4 les déclarations mentionnées aux articles 26 et 33;

5 les réserves et le retrait des réserves prévus aux articles 28 et 30;

6 les communications notifiées en application de l'article 29;

7 les dénonciations visées à l'article 35.

En foi de quoi les soussignés, dûment autorisés, ont signé la présente Convention.

Fait à La Haye, le 25 octobre 1980, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire, qui sera déposé dans les archives du Gouvernement du Royaume des Pays-Bas et dont une copie certifiée conforme sera remise, par la voie diplomatique, à chacun des Etats Membres de la Conférence de La Haye de droit international privé lors de sa Quatorzième session, ainsi qu'à tout autre Etat ayant participé à l'élaboration de la présente Convention lors de cette Session.

limited to certain of the territories or territorial units to which the Convention applies.

The denunciation shall have effect only as regards the State which has notified it. The Convention shall remain in force for the other Contracting States.

Article 36

The Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands shall notify the States Members of the Conference, and the States which have acceded in accordance with Article 32, of the following –

1 the signatures and ratifications, acceptances and approvals referred to in Article 31;

2 the accessions and objections raised to accessions referred to in Article 32;

3 the date on which the Convention enters into force in accordance with Article 34;

4 the declarations referred to in Articles 26 and 33;

5 the reservations and withdrawals referred to in Articles 28 and 30;

6 the information communicated under Article 29;

7 the denunciations referred to in Article 35.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at The Hague, on the 25th day of October, 1980, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the States Members of the Hague Conference on Private International Law at the date of its Fourteenth Session and to each other State having participated in the preparation of this Convention at this Session.

till att avse vissa av de territorier eller territoriella enheter beträffande vilka konventionen är tillämplig.

Uppsägningen får verkan endast för den stat som avgivit notifikationen. För övriga konventionsstater förblir konventionen i kraft.

Artikel 36

Konungariket Nederländernas utrikesministerium skall underrätta konferensens medlemsstater och de stater som anslutit sig enligt artikel 32 om

1 undertecknanden och ratifikationer, godtaganden och godkännanden som avses i artikel 31;

2 anslutningar och förklaringar som avses i artikel 32;

3 dagen för konventionens ikraftträdande enligt artikel 34;

4 förklaringar som avses i artiklarna 26 och 33;

5 förbehåll och återtagande av förbehåll som avses i artiklarna 28 och 30;

6 underrättelser enligt artikel 29;

7 uppsägningar enligt artikel 35.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill behörigen bemyndigade, undertecknat denna konvention.

Som skedde i Haag den 25 oktober 1980 på engelska och franska språken, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda exemplar, som skall deponeras i Konungariket Nederländernas regerings arkiv och varav en bestyrkt kopia på diplomatisk väg skall tillställas varje stat som var medlem i Haagkonferensen för internationell privaträtt under dess fjortonde session samt till varje annan stat som deltagit i utarbetandet av denna konvention under sessionen.

